

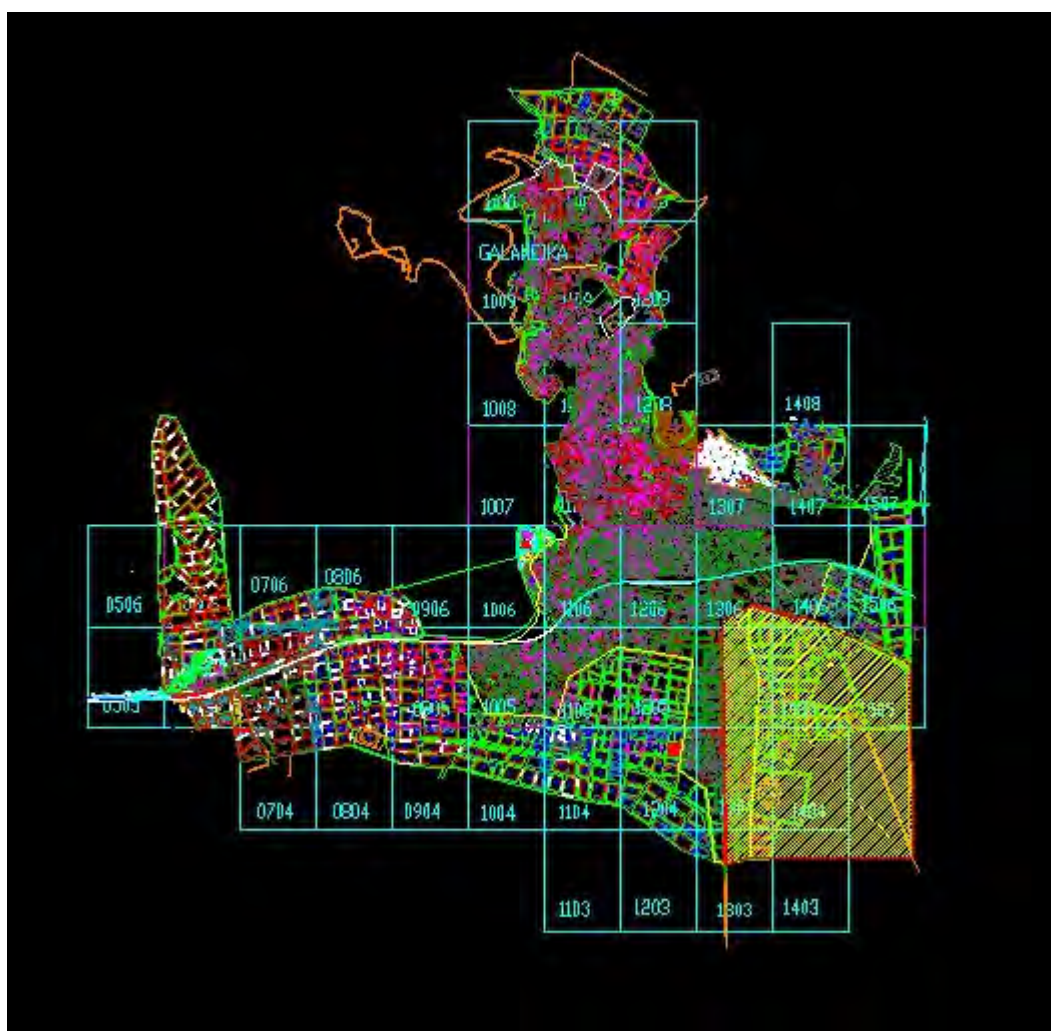

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟΥ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ
ΛΑΜΙΑ

Διπλωματική εργασία του **Μυλωνή Ιωάννη Πολιτικού Μηχανικού Τ.Ε. ,**
MSc in civil engineering

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω καταρχήν τις ευχαριστίες μου, στην επιβλέπουσα καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κα. Άσπα Γοσποδίνη, Αρχιτέκτων Α.Π.Θ, MSc, PhD, University College London, Λέκτορα στον Αστικό Σχεδιασμό, για την καθοδήγηση και τις χρήσιμες υποδείξεις της κατά τη διάρκεια της μεταπτυχιακής μου μελέτης.

Ιδιαίτερος θα θελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου και τις αδερφές μου και ειδικότερα την γυναίκα μου, Κατερίνα καθώς και τα δύο μου παιδιά Ευαγγελία και Ανδριάννα – Νίκη, για την υπομονή και την συμπαράστασή τους σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης αυτής της μελέτης και γενικότερα των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΣΕΛΙΔΑ
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ CLUSTER	8
2. Η ΜΕΤΑΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΗ	11
2.1. Το πλαίσιο ανάπτυξης της μεταβιομηχανικής πόλης	11
2.1.1 Η νέα παγκόσμια κατάσταση	11
2.1.2 Η ανταγωνιστικότητα των πόλεων	11
2.1.3 Νέα κοινωνικοχωρικά φαινόμενα	12
2.2. Τα νέα αστικά τοπία και η δημιουργία clusters	14
2.2.1 Νέες τάσεις στη διάρθρωση των χρήσεων γης	14
2.2.2 Clusters και νέα επίκεντρα	15
3. ΑΥΤΟΓΕΝΕΣ CLUSTER ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΛΑΜΙΑΣ	17
3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ & ΠΕΛ	21
3.1.1 Κλειστό Λαμίας "Χαλκιοπούλειο"	21
3.1.1.1 Προτεινόμενες παρεμβάσεις για το "Χαλκιοπούλειο Πάρκο"	24
3.1.2 Γήπεδο Ποδοσφαίρου «Καμαρίτσα»	30
3.1.3 Κλειστό κολυμβητήριο Λαμίας	32
3.1.4 Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας – ΠΕΛ	33
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ - ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΥ	37
4.1 Δίκτυο ποδηλατοδρόμου	37
4.2 Δίκτυο MINI BUS	40
4.3 Δίκτυο ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΤΕΛ	41
4.4 ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΛΑΜΙΑΣ	42
4.5 Χώρος στάθμευσης ΤΑΞΙ	43
5. ΓΠΣ - ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	44
6. Ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	51
7. ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ CLUSTER ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ	60
8. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ CLUSTER ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ	66
8.1 Χρηματοδότηση μέσω Ευρωπαϊκών προγραμμάτων (Jessica)	66
8.2 Ιδιωτική Πρωτοβουλία	72
9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	74

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία διενεργήθηκε στα πλαίσια της φοίτησης στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακή Ανάπτυξης. Σκοπός της είναι η διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας ενός Αθλητικού Επίκεντρου στη νότια περιοχή της πόλης της Λαμίας. Η περιοχή αυτή επιλέχτηκε λόγω του πλήθους των αθλητικών κέντρων που ήδη έχει καθώς και άλλων που είναι προς υλοποίηση. Επίσης η γεωγραφική της θέση είναι τέτοια που της δίνει αυτή τη δυνατότητα. Συγκεκριμένα είναι ίσως το μόνο επίπεδο τμήμα της πόλης της Λαμίας, υπάρχουν αρκετά σημαντικά έργα υποδομής (π.χ. ποδηλατόδρομος) και το κυριότερο έχει εύκολη πρόσβαση μιας και βρίσκεται στην είσοδο της πόλης της Λαμίας.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: «Αθλητικό Επίκεντρο, Έργα Υποδομής, εύκολη πρόσβαση»

ABSTRACT

This thesis took place within the study of the programme “Master in Urban Regeneration and Development”, Department of Planning and Regional Development , University of Thessaly, School of Engineering

The purpose of this thesis is to investigate the possibility of creating a sports epicenter in the southern region of Lamia. This region was chosen because of the plenty athletic centers that exist at this part of the city and there are some others that they are going to be contracted in the future.

Moreover the geographical position of this region gives the opportunity to create an athletic center because it is the only part of the city without height differences and there are important civil works such as the cycling road.

Finally one of the most important benefits is the easy access because it is at the entrance of the city.

KEY WORDS: «athletic epicenter, civil works, easy access»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αριθμός και η μορφή των εγκαταστάσεων που διαθέτει μία πόλη αποτελεί ένα από το ισχυρότερα στοιχεία προκειμένου να ενισχυθεί ο αθλητικός τουρισμός μιας περιοχής. Η αξιολόγηση των εγκαταστάσεων αποτελεί ένα από τα πιο κρίσιμα σημεία στη διαδικασία επιλογής συλλόγων, ομάδων αλλά και μεμονωμένων αθλητών προκειμένου να προπονηθούν ή να αγωνιστούν σε αυτές. Το επίπεδο υπηρεσιών που μπορεί να υποστηρίξει, η χωρητικότητα, οι σύγχρονες υποδομές που διαθέτει, καθώς επίσης η απόσταση από το προπονητικό κέντρο, τα ξενοδοχεία των αθλητών και αξιωματούχων, το κέντρο της πόλης, τα συγκοινωνιακά μέσα συμπεριλαμβάνονται στη μεγάλη λίστα κριτηρίων για την ορθή επιλογή. Η απόσταση μεταξύ των αθλητικών εγκαταστάσεων που θα διευκόλυναν τους επισκέπτες αλλά και τους οργανωτές αποτελεί θετικό στοιχείο, όπως επίσης και η σύνδεση των εγκαταστάσεων συγκοινωνιακά. Το συνολικότερο περιβάλλον όπως, η γειτνίασή του με ιστορικά ή σημαντικής σημασίας μνημεία, περιοχή φυσικής ομορφιάς ή πολεοδομικού ενδιαφέροντος αυξάνει τα πλεονεκτήματα και επισφραγίζει την προσπάθεια για «ποιοτικούς αγώνες». Η Λαμία στο νότιο τμήμα της περιλαμβάνει μια σειρά από αθλητικές εγκαταστάσεις οι οποίες με τις κατάλληλες προϋποθέσεις μπορούν να δημιουργήσουν ένα αθλητικό επίκεντρο ικανό να τροφοδοτήσει την πόλη με αθλητικό τουρισμό. Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία επιχειρεί μέσα από την ανάλυση των υπάρχοντων αθλητικών εγκαταστάσεων να επιλύσει τα όποια προβλήματα παρουσιάζονται και να δώσει λύσεις εφικτές προκειμένου να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο αθλητικό επίκεντρο στο νότιο τμήμα της Λαμίας.

Για το σκοπό αυτό στο θα αναφερθούμε (κεφάλαιο 1) στα είδη των επικέντρων που υπάρχουν και στην ανάλυσή τους.

Εν συνεχεία (κεφάλαιο 2) θα αναφερθούμε στη μεταβιομηχανική πόλη και στο πλαίσιο ανάπτυξής της. Στη νέα παγκόσμια κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, στα νέα αστικά τοπία και στη δημιουργία clusters, στις νέες τάσεις στη διάρθρωση των χρήσεων γης και στα νέα επίκεντρα που δημιουργούνται.

Έπειτα θα επικεντρωθούμε στο υπάρχον «αυτογενές» cluster αθλητικών δραστηριοτήτων στο νότιο τμήμα της πόλης της Λαμίας (κεφάλαιο 3). Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει ανάλυση των αθλητικών εγκαταστάσεων που βρίσκονται στη περιοχή αυτή και συγκεκριμένα στο κλειστό γήπεδο «Χαλκοπούλειο» αλλά και στις

προτεινόμενες παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν προκειμένου να γίνει πιο λειτουργικό και σύγχρονο, στο γήπεδο ποδοσφαίρου «καμαρίτσα», στο κλειστό κολυμβητήριο, καθώς και στον χώρο της πανελλήνιας έκθεσης της Λαμίας.

Κατόπιν θα γίνει ανάλυση του κυκλοφοριακού δικτύου (καφάλαιο 4), όπως αυτό του ποδηλατοδρόμου, του mini bus, του αστικού και υπεραστικού ΚΤΕΛ καθώς και των χώρων στάθμευσης των ταξί.

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο και οι χρήσεις γης για το νότιο τμήμα της πόλης θα μας απασχολήσουν στο κεφάλαιο 5.

Μετέπειτα θα αναφερθούμε στον αθλητικό τουρισμό και στις εφαρμογές του στην Ελλάδα, στις διακριτές μορφές του, στα προπονητικά αθλητικά κέντρα και θα δώσουμε ενδεικτικά παραδείγματα που υπάρχουν ανά την Ελλάδα (κεφάλαιο 6).

Εν συνεχεία ακολουθεί η πρόταση για τη δημιουργία cluster αθλητικών δραστηριοτήτων στο νότιο τμήμα της πόλης της Λαμίας (καφάλαιο 7). Θα αναφερθούμε στις παρεμβάσεις που προτείνονται να γίνουν και στις θετικές επιδράσεις που θα έχει για την κοινωνία αλλά και γενικότερα στη πόλη της Λαμίας ένα τέτοιο εγχείρημα.

Για την υλοποίησή του όμως, θα πρέπει να βρεθούν και οι ανάλογες πηγές χρηματοδότησης οι οποίες και αναλύονται διεξοδικά στο κεφάλαιο 8.

1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ CLUSTER

Στη μεταμοντέρνα μεταβιομηχανική πόλη, όπου κυρίαρχη θέση κατέχει η παγκοσμιοποίηση και ο ανταγωνισμός των πόλεων, παρατηρείται μια μεταλλαγή του αστικού τοπίου και μια τάση συγκέντρωσης ομοειδών οικονομικών δραστηριοτήτων, η οποία έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία clusters μέσα στην πόλη. Αυτό το clustering, η επιλεκτική χωρική συγκέντρωση ομοειδών δραστηριοτήτων μέσα στην πόλη, δημιουργεί ένα ετερογενές πολυλειτουργικό τοπίο. Τράπεζες, κατασκευαστικές εταιρίες, εταιρίες ανάπτυξης ακινήτων, γραφεία, κέντρα ψυχαγωγίας, εμπορικά κέντρα, κατοικίες, κλπ. συγκροτούν ένα σφιχτό και σύνθετο πλέγμα, που μεταβάλλει με γρήγορους ρυθμούς τη δομή και την εικόνα των πόλεων. Η προσέλκυση και ανάπτυξη αυτών των νέων δραστηριοτήτων μέσα στην πόλη είναι συνυφασμένη με την ανάπτυξη της πόλης αλλά και γενικότερα με την ανάπτυξη συνολικά.

Από τη δεκαετία του '90 και μετά, και με την επικράτηση των αρετών της μίξης των χρήσεων γης, και ειδικά της κατοικίας με το εμπόριο, τις υπηρεσίες, τον πολιτισμό και την αναψυχή, έκαναν την εμφάνισή τους τα clusters. (1)

Τέτοιου είδους επίκεντρα της μεταβιομηχανικής πόλης αναλύονται και ταξινομούνται (βλ. Gospodini 2006 και Γοσποδίνη 2006) βάσει χωρικών παραμέτρων, όπως η θέση του επικέντρου στο συνολικό ιστό της πόλης, οι κυρίαρχες χρήσεις γης, οι συμπληρωματικές χρήσεις γης και δραστηριότητες, ο τρόπος παραγωγής του νέου χώρου (π.χ. αστική ανάπτυξη, αστική αναδόμηση) και η αστική και αρχιτεκτονική μορφολογία. Διακρίνονται πέντε τύποι επικέντρων:

1. Επιχειρηματικά επίκεντρα: Συνήθως δημιουργούνται σε κεντρικές περιοχές και αντιστοιχούν σε clusters επιχειρήσεων παροχής ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου και εταιρειών υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας. Οι συμπληρωματικές χρήσεις γης και δραστηριότητες περιλαμβάνουν κατοικία, trendy εμπορικά καταστήματα και ακριβά εστιατόρια. Ο χώρος είναι συνήθως προϊόν αστικής αναδόμησης και χαρακτηρίζεται από καινοτομίες στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και την αστική μορφολογία χωρίς τοπικές αναφορές στην περιβάλλουσα περιοχή. Ως χαρακτηριστικά παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν το Potsdamer Platz στο Βερολίνο, το 'Citylife' στην περιοχή του Milan Fair στο Μιλάνο, το νέο χρηματο-οικονομικό κέντρο της Βαλένθια στην Πόλη των Τεχνών και των

Επιστημών, η περιοχή One North στη Σιγκαπούρη κ.α. (βλ. Gospodini 2006 και Γοσποδίνη 2006).

2. Επίκεντρα υψηλού πολιτισμού: Συνήθως δημιουργούνται στο κέντρο της πόλης και αντιστοιχούν σε clusters δραστηριοτήτων υψηλού πολιτισμού όπως μουσεία, γκαλερί, θέατρα, όπερες, αίθουσες συναυλιών, συνεδριακά κέντρα. Οι συμπληρωματικές χρήσεις γης περιλαμβάνουν βιβλιοπωλεία, καφετέριες και εστιατόρια. Ο χώρος είναι συνήθως προϊόν εν μέρει αστικής ανάπτυξης ιστορικών πυρήνων και εν μέρει αστικής αναδόμησης με νέες κατασκευές. Η αστική και αρχιτεκτονική μορφολογία είναι μικτή και ενσωματώνει αναπλασμένους ιστορικούς πυρήνες και νέα τμήματα ιστού με καινοτόμο σχεδιασμό και χωρίς αναφορές στην υφιστάμενη μορφολογία. Ως χαρακτηριστικές περιπτώσεις, μπορούν να αναφερθούν η Συνοικία Μουσείων στη Βιέννη, η Συνοικία Μουσείων στο Ρότερνταμ, η Συνοικία Μουσείων στη Χάγη (βλ. Mommas 2004, Gospodini 2006 και Γοσποδίνη 2006).
3. Επίκεντρα δημοφιλούς ψυχαγωγίας: Αναπτύσσονται στο ιστορικό κέντρο της πόλης και αντιστοιχούν σε clusters δραστηριοτήτων δημοφιλούς αναψυχής όπως clubs ζωντανής μουσικής, καφετέριες, bars και εστιατόρια διεθνούς ή εθνικά εξειδικευμένης κουζίνας. Οι συμπληρωματικές χρήσεις γης και δραστηριότητες περιλαμβάνουν καταστήματα με αντίκες, γραφεία design, ethnic καταστήματα ρούχων, δισκοπωλεία, βιβλιοπωλεία και μικρά avant-garde θέατρα. Ο χώρος είναι συνήθως προϊόν αστικής ανάπτυξης ιστορικών πυρήνων και επομένως, η αστική και αρχιτεκτονική μορφολογία χαρακτηρίζεται από παραδοσιακό ιστό και παλιά διατηρητέα κτίρια που έχουν ανασχεδιασθεί και επαναχρησιμοποιηθεί. Ως τυπικά παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν η περιοχή Temple Bar στο Δουβλίνο, το Bagladcity στην περιοχή Brick Lane του Λονδίνου, η περιοχή Westergas-fabriek στο Άμστερνταμ, η περιοχή Witte de Withstraat στο Ρότερνταμ, οι περιοχές Πλάκα και Ψυρρή στην Αθήνα και η περιοχή Λαδάδικα στη Θεσσαλονίκη (βλ. Gospodini 2006 και Γοσποδίνη 2006).
4. Παραλιακά επίκεντρα πολιτισμού και ελεύθερου χρόνου: Συνήθως συναντώνται στην καρδιά του κέντρου της πόλης, αλλά σε μερικές περιπτώσεις και στην περιφέρειά της πόλης. Αντιστοιχούν σε clusters δραστηριοτήτων υψηλού πολιτισμού αλλά και δημοφιλούς ψυχαγωγίας όπως μουσεία διάφορων ειδών,

συνεδριακά κέντρα, γκαλερί, αίθουσες συναυλιών, θέατρα, θεματικά πάρκα και πάρκα αναψυχής, καφετέριες, bars, εστιατόρια.. Οι συμπληρωματικές χρήσεις γης και δραστηριότητες περιλαμβάνουν κατοικία και γραφειακούς χώρους. Ο χώρος είναι προϊόν κυρίως αστικής αναδόμησης και χαρακτηρίζεται από καινοτόμο αστική και αρχιτεκτονική μορφολογία χωρίς τοπικές αναφορές στην υφιστάμενη μορφολογία. Σε κάποιες περιπτώσεις, ο χώρος μπορεί εν μέρει να προκύψει από αστική ανάπλαση ιστορικών αστικών πυρήνων. Σε αυτή την περίπτωση, υπάρχει μικτή μορφολογία και ο καινοτόμος σχεδιασμός συνδυάζεται με διατηρητέο αστικό ιστό και κτίρια που έχουν αναπλασθεί. Ως χαρακτηριστικά πρόσφατα παραδείγματα, μπορούν να αναφερθούν η περιοχή South Bank του Λονδίνου, η περιοχή Abandoibarra του Μπιλμπάο, το Forum των Πολιτισμών στη Βαρκελώνη, το Port Melbourne στη Μελβούρνη και το West Kowloon στο Χονγκ Κονγκ (βλ. Gospodini 2006 και Γοσποδίνη 2006).

5. Επίκεντρα εξωαστικών νέων κεντρικότητων: Αναπτύσσονται στον περιαστικό χώρο κοντά σε αυτοκινητόδρομους και περιφερειακές οδούς. Συντάσσονται από διάσπαρτα νέα κτιριακά συγκροτήματα που φιλοξενούν εμπορικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες- franchising εμπορικά καταστήματα διεθνών αλυσίδων, πολυ-κινηματογράφους, καφετέριες, μπαρ και εστιατόρια, θεματικά πάρκα και πάρκα αναψυχής. Οι συμπληρωματικές χρήσεις γης και δραστηριότητες περιλαμβάνουν συγκροτήματα γραφείων, εκθεσιακά κέντρα, ξενοδοχεία, κέντρα άθλησης και αισθητικής. Ο χώρος είναι προϊόν νέας ανάπτυξης και χαρακτηρίζεται από διεθνοποιημένη αστική και αρχιτεκτονική μορφολογία. Ως τυπικά παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν α) εμπορικά και ψυχαγωγικά πολυ-κέντρα όπως το Bluewater στο Λονδίνο και πολλά άλλα στις μεγάλες πόλεις της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής, β) θεματικά πάρκα όπως η Disneyland στο Παρίσι, η Πόλη των Τεχνών και των Επιστημών στη Βαλένθια, η 'Historic City' της Terra Mitica στην Costa Blanca της Ισπανίας, και γ) πάρκα αναψυχής όπως 'The world of Adventures' στο Chessington του Λονδίνου, το Efteling στο Ρότερνταμ, κ.α. (βλ. Gospodini 2006 και Γοσποδίνη 2006).(2)

2. Η ΜΕΤΑΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΗ

2.1 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ

2.1.1 Η ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι πόλεις σήμερα αναπτύσσονται κάτω από ένα φάσμα σαρωτικών πολιτικών, παραγωγικών, κοινωνικών αλλαγών οι οποίες υπονοούνται με τον όρο παγκοσμιοποίηση. Οι κερδοσκοπικές μετακινήσεις του χρηματιστηριακού κεφαλαίου, οι παγκόσμιες στρατηγικές χωροθέτησης των σημαντικών πολυεθνικών επιχειρήσεων, ο εντεινόμενος ανταγωνισμός μεταξύ τόπων, η έντονη κοινωνική και χωρική πόλωση σε διάφορες γεωγραφικές κλίμακες (Brenner, Theodore 2002) είναι το πλαίσιο των αλλαγών στο οποίο οι πόλεις παίζουν σημαντικό ρόλο. Οι αναδιαρθρώσεις του αστικού χώρου γίνονται προνομιακό πεδίο κινητοποίησης μηχανισμών οικονομικής μεγέθυνσης, που υποστηρίζουν και στηρίζονται στις λειτουργίες της αγοράς και οδηγούν τις τοπικές αρχές σε δραστικές αλλαγές πολιτικής, στην προσπάθειά τους να ευθυγραμμίσουν τις τοπικές δυναμικές με τις απαιτήσεις ενός ραγδαία μεταβαλλόμενου διεθνούς οικονομικού συστήματος. Έτσι οι πόλεις γίνονται πεδίο για μια σειρά από νεοφιλελεύθερα πειράματα και τα αστικά τοπία των προηγούμενων δεκαετιών μεταβάλλονται σημαντικά και με γρήγορους ρυθμούς. Παράλληλα αυτή η νέα κατάσταση, που χαρακτηρίζεται από μια διαρκώς εκτεινόμενη οικονομική και πολιτισμική παγκοσμιοποίηση του «δυτικού», ευρωαμερικανικού οικονομικού μοντέλου του ύστερου καπιταλισμού, συνοδεύεται με την εξάπλωση της αστικής κατάστασης πέρα από τα δεδομένα όρια της πόλης.

2.1.2 Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Οι πόλεις είναι πια σημεία ενός διεθνούς δικτύου και ανταγωνίζονται η μια την άλλη σε πολλαπλά και διαφορετικά επίπεδα. Η πόλη «κατ' επιλογήν» αποτελεί μian αναπότρεπτη εξέλιξη της σύγχρονης αστικής κατάστασης. Πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαδικασία αυτή αποκτούν οι τράπεζες, οι μεγάλες εταιρίες ανάπτυξης/διαχείρισης ακινήτων και υποδομών, οι κατασκευαστικές εταιρίες κ.ο.κ, που επιζητούν να

δημιουργήσουν ευκαιρίες επενδύσεων και να προσελκύσουν δραστηριότητες, εταιρίες, τουρίστες, επισκέπτες, νέους κατοίκους, ως πελάτες-καταναλωτές του χώρου και των υπηρεσιών τους (Βρυχέα, 2004). Έτσι, μέσω της προσέλκυσης επενδύσεων, ορισμένες προνομιακές πόλεις αναδεικνύονται σε διεθνής πόλεις συγκέντρωσης δραστηριοτήτων και κεφαλαίων. Στις πόλεις αυτές, μέσω του ελκυστικού φορολογικού περιβάλλοντος, σύγχρονων υποδομών και τηλεπικοινωνιών και κυρίως μέσω της ποιότητας του αστικού χώρου— της εικόνας της πόλης, του αστικού τοπίου, των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και του ελεύθερου χρόνου - κατασκευάζονται συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι άλλων. Τέτοιες πόλεις όπως το Λονδίνο και το Παρίσι κατορθώνουν να διατηρήσουν την ηγετική τους θέση στο δίκτυο των αστικών κέντρων της Ευρώπης, ενώ πόλεις όπως το Βερολίνο, η Βαρκελώνη και άλλες, διεκδικούν με επιτυχία τη θέση τους στον αναπτυξιακό χάρτη της Ευρώπης.

2.1.3 ΝΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΧΩΡΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και του ανταγωνισμού των πόλεων έχουν δημιουργηθεί νέα κοινωνικοχωρικά φαινόμενα. Η ριζική αλλαγή των μοντέλων αστικής διακυβέρνησης και η εξέλιξη των αστικών πολιτικών έχει συμβάλει δραστικά στο μετασχηματισμό του αστικού τοπίου στη σύγχρονη μεταβιομηχανική πόλη. Από τα παραδοσιακά μοντέλα της δεκαετίας του '80, περάσαμε στην «επιχειρηματική πόλη» του '90 και σήμερα στην «πόλη ως προϊόν» ή αλλιώς την «πόλη των χωρικών απολαύσεων». Πρόκειται για την πόλη που οι επισκέπτες και οι κάτοικοι της μπορεί να περιηγούνται στους χώρους της και να αυξάνουν τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, ενώ τα νέα στελέχη των εταιριών μπορούν να έχουν εργασία όπου εκείνα επιλέξουν και έλκονται από τις πόλεις, που παλεύουν για να τους αποκτήσουν μέσα από την υψηλή ποιότητα του αστικού χώρου.

Ένα άλλο φαινόμενο είναι η ανάπτυξη των νέων αστικών οικονομιών της μεταβιομηχανικής εποχής, στην οποία κυριαρχούν αυτές του ελεύθερου χρόνου και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Ο σύγχρονος εργαζόμενος διαλυμένος από τα εξαντλητικά ωράρια προτιμά τη διασκέδαση «αδειάσματος» του μυαλού από τον ενεργητικό τρόπο σκέψης και αναζητά κάθε είδους διέξοδο σε χώρους όπως καφετέριες, εστιατόρια, clubs καθώς και σε «πάρκα διασκέδασης» τύπου Village. Οι πολιτιστικές δραστηριότητες από τη δεκαετία του '80 και μετά, και σε συνδυασμό με

την αποβιομηχάνιση και την εξαφάνιση μεταποιητικών δραστηριοτήτων, θεωρούνται ο κύριος μοχλός μεγέθυνσης της αστικής οικονομίας.

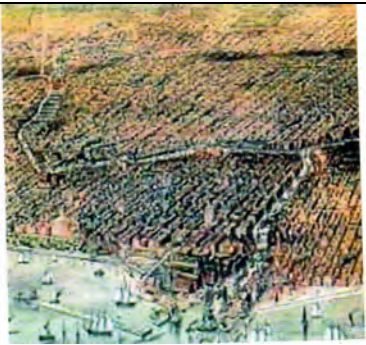

Έχουμε έτσι νέους τύπους αστικής ανάπλασης που στηρίζονται στη διαρκή αυξανόμενη ανάγκη της μεταβιομηχανικής εποχής για χώρους πολιτισμού και κατανάλωσης. Οι αναπλάσεις στα κέντρα των πόλεων και το φαινόμενο του «εξευγενισμού» –για το οποίο έχει γίνει πολύς λόγος τελευταία- με σκοπό την αναβάθμισή τόσο του κέντρου όσο και ολόκληρης της πόλης έχουν σαν στόχο να εμπλουτίσουν τα κέντρα με εγκαταστάσεις γραφείων, πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ψυχαγωγίας και εμπορίου υψηλής ποιότητας. Οι αστικές μεταλλαγές συνδέονται με τις αλλαγές των χρήσεων που προήλθαν από τη διακοπή κυρίαρχων για την πόλη λειτουργιών κυρίως μετά την αποβιομηχάνιση και την στροφή προς άλλες όπως αυτές των υπηρεσιών και της αναψυχής.

Τέλος, ο ρόλος του αστικού σχεδιασμού και της αρχιτεκτονικής έχει αλλάξει προς την κατεύθυνση της οικονομίας και της αναπτυξιακής πολιτικής των πόλεων στοχεύοντας στην εικόνα της πόλης. Οι σύγχρονες παρεμβάσεις στον αστικό ιστό και η ανέγερση νέων κτιρίων στοχεύουν κυρίως στη δημιουργία μιας νέας εικόνας της πόλης ελκυστικής σε επιχειρηματίες, επισκέπτες και τουρίστες, με τον καινοτόμο σχεδιασμό να πρωτανεύει. Παράλληλα οι εταιρίες αστικής ανάπτυξης ή μεγάλες τεχνικές επιχειρήσεις που καλούνται να επενδύσουν στις πόλεις, προτιμούν αρχιτέκτονες και σχεδιαστές αναγνωρισμένους διεθνώς, που εγγυάται την ασφάλεια της επένδυσης. Δημιουργείται έτσι ένα τοπίο αίγλης και εξουσίας μέσα στην πόλη που χρησιμοποιείται για την διατήρηση του μητροπολιτικού της χαρακτήρα και της οικονομικής της ανάπτυξης με την προσέλκυση νέων επιχειρήσεων και επενδύσεων.

2.2 ΤΑ ΝΕΑ ΑΣΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ ΚΑΙ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ CLUSTERS

2.2.1 ΝΕΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ

Στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα πραγματοποιήθηκαν σημαντικές μεταβολές στη διάρθρωση των χρήσεων γης στις πόλεις. Η προμοντέρνα πόλη των αρχών του 20^{ου} αιώνα χαρακτηρίζεται από τη μίξη των χρήσεων γης και τη μονοπυρηνική δομή, με το εμπόριο, τη βιομηχανία, τις υπηρεσίες, τον πολιτισμό, την αναψυχή και την κατοικία να συνυπάρχουν. Από αυτήν περάσαμε στη μοντέρνα πόλη, τη λειτουργική που κυριαρχούσε μεταπολεμικά, με χαρακτηριστικό το διαχωρισμό των χρήσεων γης, το περίφημο zoning. Έχει μη ιεραρχημένη πολυκεντρική δομή και ομοιογενές τοπίο με τοπικά κέντρα και πολεοδομικές ενότητες (γειτονιές) που επαναλαμβάνονται. Στις γειτονιές υπάρχει η αμιγής κατοικία, στα τοπικά κέντρα το εμπόριο, οι υπηρεσίες, ο πολιτισμός κλπ., ενώ η βιομηχανία χωροθετείται στα όρια της πόλης.

<i>Προμοντέρνο αστικό τοπίο αρχών 20ου αιώνα</i>	<i>Μοντέρνο αστικό τοπίο δεκαετιών '50, '60, '70</i>	<i>Μεταμοντέρνο αστικό τοπίο '80 μέχρι σήμερα</i>
<i>Εικόνες 1-3: Οι μορφές των αστικών τοπίων με το πέρας των χρόνων.</i>		

Από τη δεκαετία του '80, και μετά την αμφισβήτηση των αρχών του μοντερνισμού και της χάρτας της Αθήνας, έχουμε επιστροφή στη μίξη των χρήσεων γης. Έτσι, οι περιοχές των πόλεων που ανασχεδιάστηκαν εκείνη την περίοδο –κυρίως μέσω των αναπλάσεων- συνδύαζαν την κατοικία με το εμπόριο, τις υπηρεσίες, την αναψυχή και τον πολιτισμό. Από τη δεκαετία του '90 και μετά, κάνει την εμφάνισή του ένα νέο μοντέλο διάρθρωσης των χρήσεων γης και σε εξέλιξη του προηγούμενου της

μίξης των χρήσεων γης δημιουργούνται στη σύγχρονη μεταβιομηχανική πόλη επιλεκτικές χωρικές συγκεντρώσεις (clusters) ομοειδών οικονομικών δραστηριοτήτων.

2.2.2 CLUSTERS ΚΑΙ ΝΕΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ

Οι επιλεκτικές χωρικές συγκεντρώσεις που δημιουργούνται στην πόλη στη σύγχρονη μεταβιομηχανική εποχή αφορούν δύο τύπους: α) clusters επιχειρήσεων παροχής οικονομικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και εταιριών υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας και β) clusters δραστηριοτήτων πολιτισμού και χώρων κατανάλωσης. Δημιουργούνται έτσι επιχειρηματικά και πολιτιστικά επίκεντρα που αποτελούν δημιουργικές νησίδες της νέας οικονομίας και σχηματίζουν εντοπισμένους χωρικούς θύλακες (clusters) μέσα στον αστικό ιστό (Γοσποδίνη, Μπιεράτος 2006). Στα πολιτιστικά επίκεντρα εκτός από τα clusters υψηλής τέχνης (που συγκεντρώνουν μουσεία, θέατρα, όπερες, αίθουσες συναυλιών κλπ), συμπεριλαμβάνονται και τα επίκεντρα δημοφιλούς ψυχαγωγίας και τα παραλιακά επίκεντρα πολιτισμού και ψυχαγωγίας. Τέλος, μια κατηγορία που κάνει έντονη την παρουσία της τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα είναι αυτή των εξωαστικών clusters που αναπτύσσονται στον περιφερειακό χώρο της μεταβιομηχανικής πόλης.

Η δημιουργία των clusters προωθείται και ενισχύεται από τους φορείς των πόλεων μέσω μεγάλων έργων αναδόμησης ή ανάπλασης του αστικού χώρου με στόχο τη δημιουργία συμβολικού αστικού τοπίου αίγλης, εξουσίας και ανάπτυξης (Γοσποδίνη 2002). Ως προς την αστική και αρχιτεκτονική μορφολογία, αυτά τα τοπία χαρακτηρίζονται από τη μίξη καινοτόμου σχεδιασμού και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς (Μπιεράτος, Γοσποδίνη 2004). Ο Hutton (2004) χρησιμοποιεί για αυτά τα clusters τον όρο «σημαίνοντες θύλακες» (signifying precincts) και δίνει μια ακριβή περιγραφή τους: Αποτελούν τα καθορισμένα επίκεντρα της νέας οικονομίας του κέντρου της μεταβιομηχανικής πόλης. Συμπεριλαμβάνουν παραγωγικές δραστηριότητες αιχμής και επανακαθορίζουν τα χαρακτηριστικά της νέας κατανάλωσης και του νέου τρόπου ζωής. Απαρτίζονται από εταιρίες αιχμής σε νέους οικονομικούς τομείς- κλειδιά και προσφέρουν σε αυτές ειδικές ευκαιρίες για ανάπτυξη δικτύου τεχνογνωσίας μέσω χωρικής αλληλεπίδρασης και ανταλλαγής πληροφοριών. Αντιπροσωπεύουν διακριτό αστικό περιβάλλον και συνεισφέρουν στην ενίσχυση ταυτότητας του τόπου (Hutton 2004).

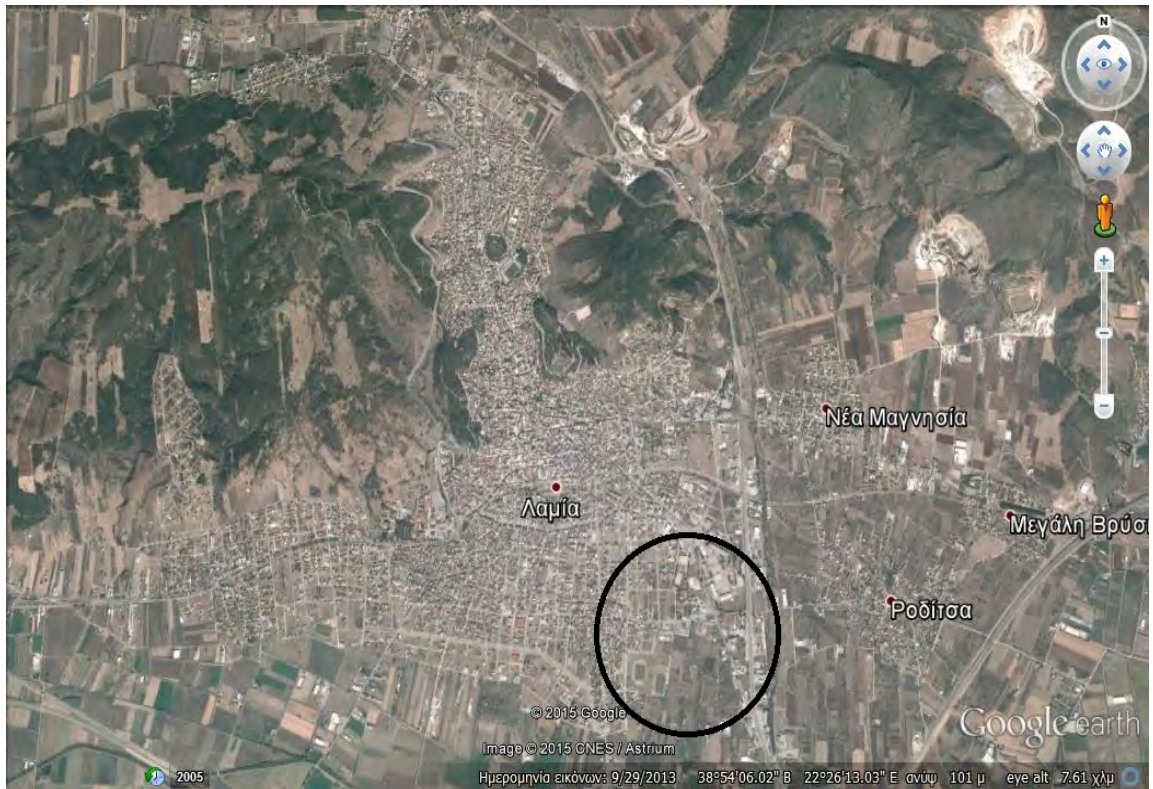
Υπάρχουν οικονομικά πλεονεκτήματα που ερμηνεύουν τη δημιουργία των clusters, όπως η συλλογική εκμάθηση, οι άτυποι δεσμοί μεταξύ των επιχειρήσεων, η αύξηση του βαθμού εξειδίκευσης, η ανάπτυξη θυγατρικών εταιριών, η ενδοεταιρική κινητικότητα, η παραγωγή νέων εταιριών από τις υπάρχουσες κλπ. Ειδικά για τα clusters που αφορούν τον πολιτισμό και τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, σχεδιάζονται ολοκληρωμένες στρατηγικές πολιτισμού που δεν αφορούν πλέον διάσπαρτα πολιτιστικά κτίρια μέσα στην πόλη. Τα clusters υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας ή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και τα clusters πολιτισμού και ελεύθερου χρόνου, μπορεί να είναι είτε αυτογενή, δηλαδή οι ίδιες οι επιχειρήσεις να cluster-οποιούνται γιατί έχουν οικονομικά οφέλη, είτε να δημιουργούνται προγραμματισμένα μέσω του σχεδιασμού από το δημόσιο φορέα που ενισχύει ή δημιουργεί την ανάπτυξή τους.

Τα παραδείγματα δημιουργίας clusters μέσα στις πόλεις είναι άφθονα τόσο στον ευρωπαϊκό όσο και στον παγκόσμιο χώρο, ενώ τα τελευταία χρόνια έχουν κάνει και την εμφάνισή τους και σε πολλές πόλεις της χώρας μας. (1)

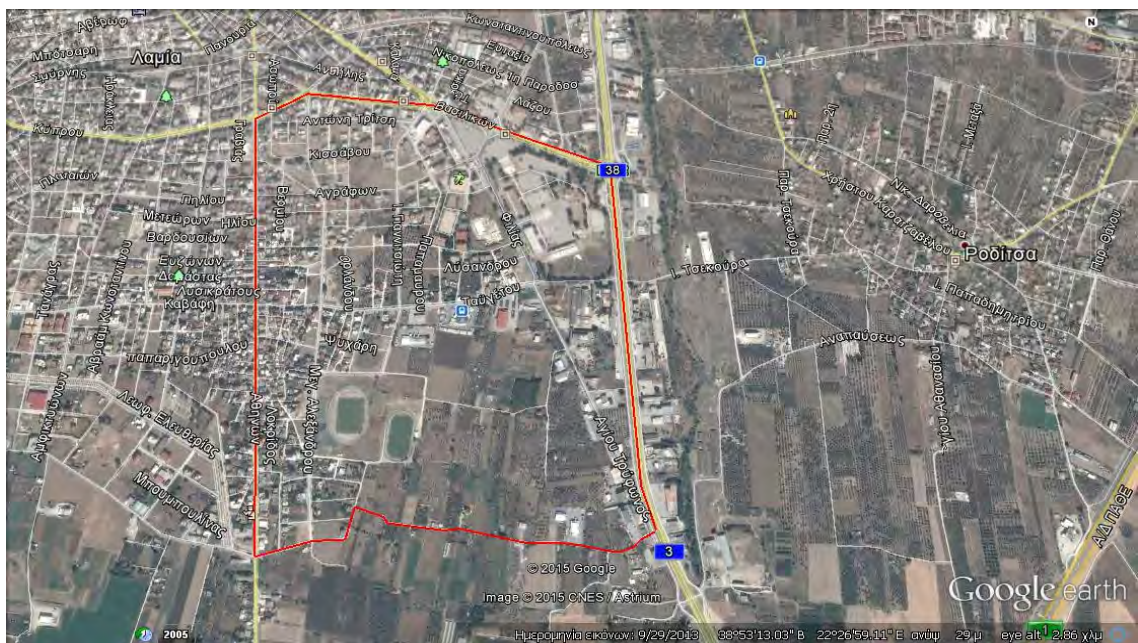
3. ΑΥΤΟΓΕΝΕΣ CLUSTER ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΤΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Η αύξηση το πληθυσμού στη πόλη της Λαμίας είχε ως αποτέλεσμα την επέκταση του σχεδίου πόλης στη περιοχή της Νέας Άμπλιανης Λαμίας. Την ονομασία Άμπλιανη η συνοικία την πήρε από το γεγονός ότι εγκαταστάθηκαν στη περιοχή αυτή κάτοικοι που προέρχονταν από τον οικισμό Άμπλιανη του Νομού Ευρυτανίας που απαριθμεί 13 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Το 1928 μετονομάστηκε σε Σταυροπήγιο, ενώ το 1984 μετονομάστηκε ξανά σε Άμπλιανη και απέχει 62 χλμ. από το Καρπενήσι. Η ανέγερση νεόδμητων κατοικιών και η αύξηση του πληθυσμού της περιοχής κατέστησε αναγκαία τη δημιουργία νέων αθλητικών κέντρων, με σκοπό την εξυπηρέτησή των κατοίκων της.

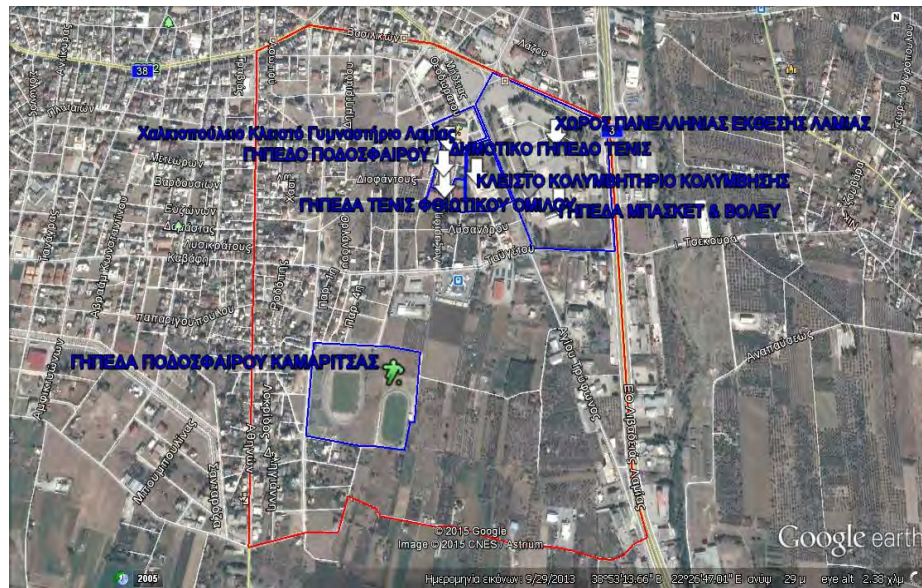
Η έκταση που περιλαμβάνει τα εν λόγω αθλητικά κέντρα, αποτυπώνεται στις παρακάτω εικόνες και περικλείεται δυτικά από την οδό Αθηνών (Παλαιά Εθνική οδό Λαμίας – Αθήνας), βόρεια από την οδό Βασιλικών, ανατολικά από τον παράπλευρο δρόμο την Νέας Εθνικής οδού Λαμίας – Αθήνας και νότια από κάποιους αγροτικούς δρόμους. Στη περιοχή αυτή υπάρχουν πολλά αθλητικά κέντρα όπου σε συνδυασμό με την ύπαρξη του χώρου της Πανελλήνιας Έκθεσης Λαμίας η οποία φιλοξενεί στις κλειστές εγκαταστάσεις της (ιδιαίτερα το χειμώνα) γήπεδα μπάσκετ και τένις και τα ενοικιάζει σε αθλητικούς συλλόγους, θα λέγαμε ότι έχουμε ένα αυτογενές cluster αθλητικών δραστηριοτήτων στη νοτιοανατολική πλευρά της πόλης της Λαμίας, όπως φαίνεται και στις παρακάτω εικόνες.

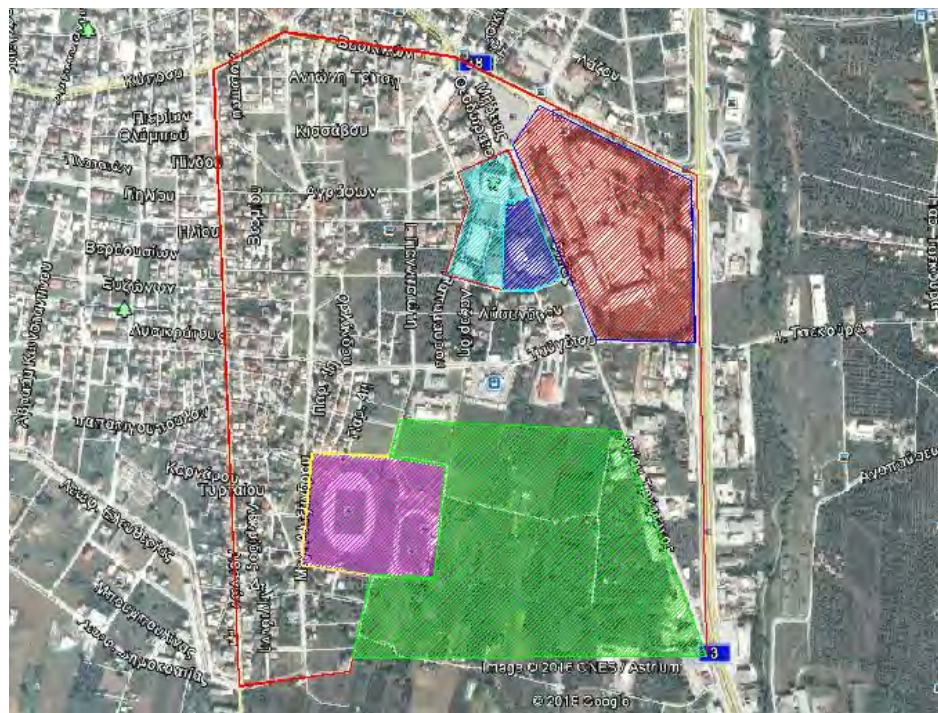
Εικόνα 4: Η έκταση και η θέση της περιοχή μελέτης σε σχέση με την πόλη της Λαμίας
 Πηγή: Google earth.

Εικόνα 5: Έκταση χωροθέτησης Αθλητικών εγκαταστάσεων Πηγή: Google earth.

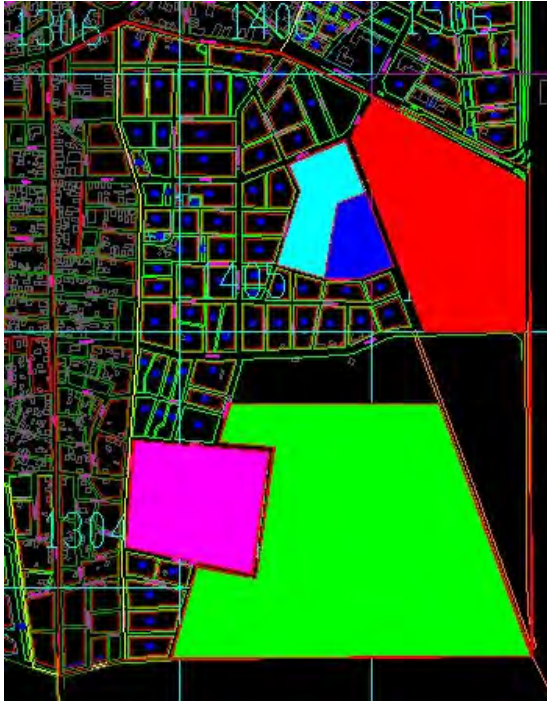

Εικόνα 6

Εικόνα 7

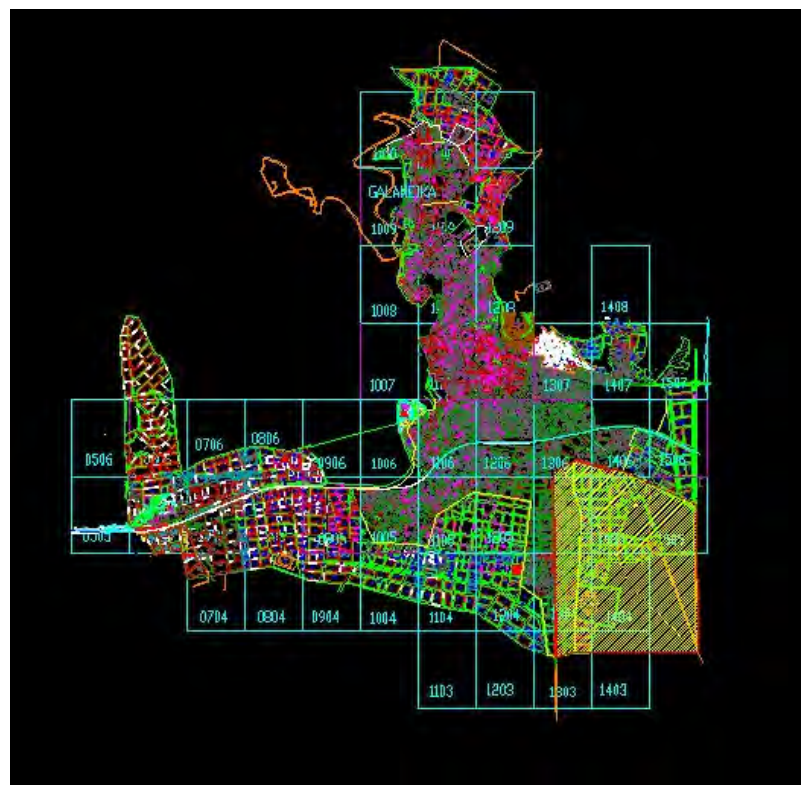
Εικόνες 6-7: Έκταση χωροθέτησης Αθλητικών εγκαταστάσεων (Πηγή: Google earth-επεξεργασία autocad)

Εικόνα 8

Εικόνα 9

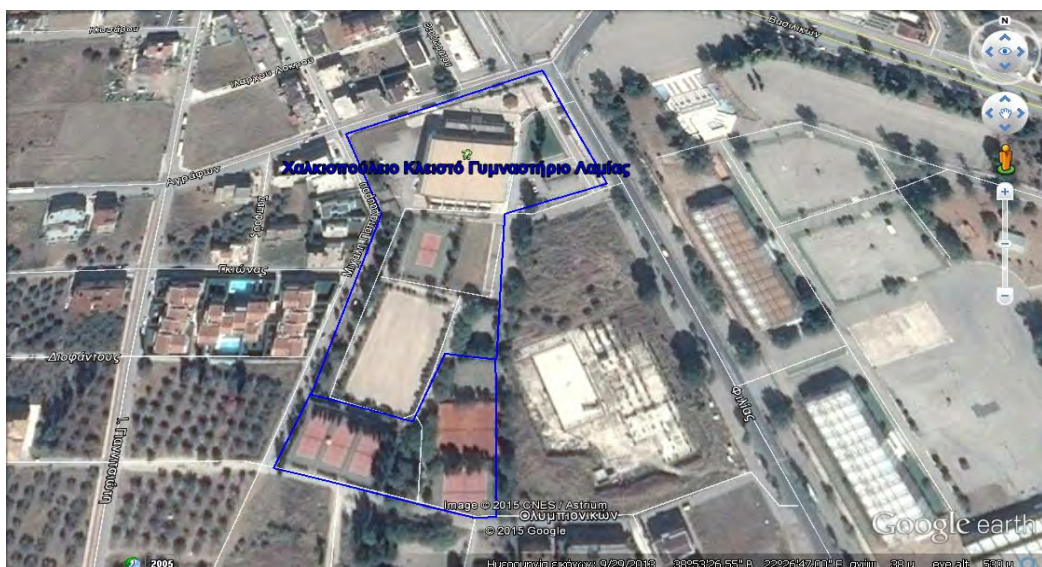
Εικόνα 10

Εικόνα 8-10: Το σύνολο των Αθλητικών εγκαταστάσεων (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο-επεξεργασία autocad)

3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ & ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

3.1.1 ΚΛΕΙΣΤΟ ΛΑΜΙΑΣ «ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΕΙΟ»

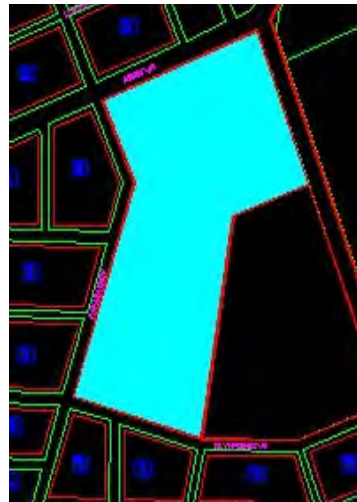
Το κλειστό Λαμίας «Χαλκιοπούλειο» βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά της πόλης και είναι εύκολα προσβασιμότητα καθώς βρίσκεται στη είσοδο της Λαμίας από την Εθνική Οδό. Κτίστηκε το 1995, διαθέτει δύο εξέδρες και η χωρητικότητα του γηπέδου είναι 2.600 θεατές. Το κλειστό ονομάζεται επίσημα «Χαλκιοπούλειο», προς τιμή του ανθρώπου Μιλτιάδη Χαλκιοπούλου που δώρισε την έκταση πάνω στην οποία έχει ανεγερθεί το γήπεδο. Αξίζει να σημειωθεί ότι δίπλα στο κλειστό υπάρχουν ακόμη σημαντικές εγκαταστάσεις για τη διεξαγωγή αγώνων τένις, ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και ανοικτά γήπεδα beach volley . Το Κλειστό της Λαμίας έχει φιλοξενήσει το Final-4 του Κυπέλλου Ελλάδας στο μπάσκετ το 1995 και το 2004, καθώς και την αντίστοιχη διοργάνωση του βόλεϊ το 1997. Επίσης, σε αυτό έγιναν αρκετά παιχνίδια του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Εφήβων στο μπάσκετ το 1995 καθώς και το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα volley γυναικών τον Ιούλιο του 2015. Το «Χαλκιοπούλειο» ανήκει στον Δήμο Λαμίας. Παρακάτω παραθέτουμε φωτογραφικό υλικό από τον παραπάνω χώρο καθώς και την τοποθεσία του στον χώρο που εξετάζουμε.

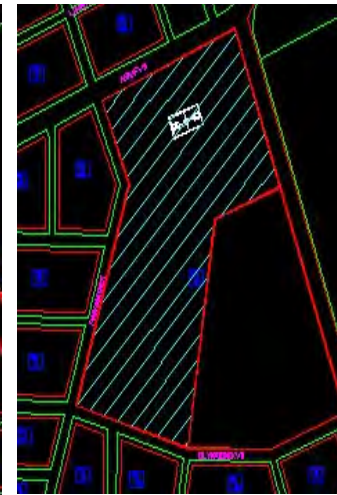
Εικόνα 11: Ο χώρος του Κλειστού Λαμίας «Χαλκιοπούλειο» (Πηγή: Google earth – επεξεργασία autocad)

Εικόνα 12

Εικόνα 13

Εικόνα 14

Εικόνες 12-14: Το σύνολο των Αθλητικών εγκαταστάσεων (Πηγή: Google earth - Προσωπικό Αρχείο - επεξεργασία autocad)

Εικόνα 15: Κλειστό Λαμίας "Χαλκιοπούλειο" (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Εικόνα 16: Πανοραμική όψη του περιβάλλοντα χώρου του κλειστού (Πηγή: INTERNET)

Εικόνα 17

Εικόνα 18

Εικόνες 17-18: Εσωτερική όψη του Κλειστού (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Εικόνα 19

Εικόνα 20

Εικόνες 19-20: Γήπεδα beach volley (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Εικόνα 21: Γήπεδο ποδοσφαίρου
(Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Εικόνα 22: Γήπεδο σφαιροβολίας
(Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Εικόνα 23

Εικόνα 24

Εικόνες 23-24: Γήπεδα τένις (Πηγή: INTERNET)

3.1.1.1 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ «ΧΑΛΚΟΠΟΥΛΕΙΟ ΠΑΡΚΟ»

Το Χαλκιοπούλειο πάρκο χρήζει αρκετών παρεμβάσεων προκειμένου να γίνει λειτουργικό. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη δημιουργία ενός δημόσιου πάρκου αθλητικών δραστηριοτήτων που να λειτουργεί ως τοπόσημο και πόλος έλξης για τους κατοίκους. Βασική επιδίωξη, η προσέλκυση του κόσμου στον αθλητισμό, είτε με συμμετοχή είτε με παρατήρηση, ώστε να υιοθετηθεί ένας ποιοτικός τρόπος ζωής που να περιλαμβάνει άσκηση.

Το κλειστό γυμναστήριο είναι σύγχρονο και λειτουργικό και σε γενικές γραμμές δεν χρειάζεται ιδιαίτερες διορθωτικές κινήσεις πλην κάποιων μικροεπεμβάσεων στα αποδυτήρια καθώς και εκσυγχρονισμό του αθλητικού εξοπλισμού.

Στο εσωτερικό του πάρκου υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας μιας σύγχρονης παιδικής χαράς που θα αποτελέσει πόλο έλξης για τους μικρούς μας φίλους, ενώ ταυτόχρονα θα δοθεί η δυνατότητα στους γονείς να γυμναστούν και εκείνοι προς όφελος όλων. Για το σκοπό αυτό στο χώρο προτείνεται περιμετρικά του γηπέδου ποδοσφαίρου να τοποθετηθούν ειδικά όργανα εκγύμνασης εξωτερικού χώρου. Επίσης ο χώρος αυτός πρέπει να πλακοστρωθεί και να τοποθετηθούν καθιστικά. Παρακάτω παρατίθενται σειρά φωτογραφιών.

Εικόνα 25

Εικόνα 26

Εικόνα 25-26: Όργανα γυμναστικής εξωτερικού χώρου

(Πηγή: <http://www.actionplay.gr/index.php?page=newsdetails&id=151&s=2>)

Εικόνα 27: Παγκάκι πάρκου

(Πηγή: <http://lombardy-it.all.biz/el/paghkkia-prkoy-g78018#.WNjnptLyhdg>)

Εικόνα 28: Προτεινόμενοι κυβόλιθοι
(Πηγή: <http://gr.depositphotos.com/stock-photos/%.....B9.html>)

Τουαλέτες

Στο χώρο αυτό υπάρχει έλλειψη τουαλετών. Γι' αυτό θα πρέπει να κατασκευαστούν τουλάχιστον 3 (μία γυναικών, μία ανδρών και μία ΑΜΕΑ).

Καθαριότητα

Όπως για κάθε είδους κατασκευή, έτσι και για τις υπαίθριες κατασκευές η σωστή λειτουργία και η καλαίσθητη εμφάνιση προϋποθέτει καλή συντήρηση και πρόνοια για την αποφυγή κάθε είδους ρύπανσης. Η πιο εμφανής ρύπανση και αυτή που θίγει άμεσα την εικόνα ενός χώρου, είναι τα απορρίμματα, που μπορεί να προέρχονται είτε από αυτούς που παραμένουν και χρησιμοποιούν το χώρο, είτε από τους περαστικούς. Γι' αυτό είναι απαραίτητη η τοποθέτηση κάδων απορριμμάτων. Έτσι πρέπει να τοποθετηθούν κατά μήκος των διαδρόμων κίνησης του πάρκου μεταλλικά καλαθάκια απορριμμάτων με δικτυωτό δοχείο.

Εικόνα 29: Καλαθάκι απορριμμάτων
(Πηγή: <http://tsampco.gr/STABILOM.html>)

Πυρόσβεση

Για την καλύτερη προστασία του χώρου και την αντιμετώπιση πιθανών πυρκαγιών προτείνεται η τοποθέτηση πυροσβεστικών κρουνών σε σημεία πλησίον κτισμάτων και εντός περιοχών που χαρακτηρίζονται από πυκνή φύτευση. Οι πυροσβεστικοί κρουνοί που υπάρχουν περιφερειακά εκτός του πάρκου διατηρούνται και συμπληρώνονται με καινούργιους σε διαφορετικές θέσεις. Οι κρουνοί θα είναι συνδεδεμένοι με το τοπικό δίκτυο της Δ.Ε.Υ.Α.Α.

Φωτισμός

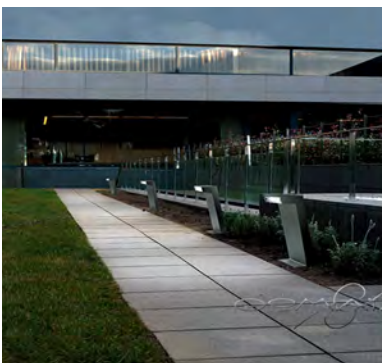
Ιδιαίτερη σημασία τόσο από αισθητικής όσο και από λειτουργικής πλευράς έχει ο φωτισμός του πάρκου. Με το φωτισμό αυξάνεται ο χρόνος λειτουργίας του ιδιαίτερα κατά τις απογευματινές και βραδινές ώρες, προφυλάσσεται από τυχόν καταστροφές και βανδαλισμούς και εξυπηρετείται η οριοθέτηση των λειτουργικών χώρων και η κίνηση των επισκεπτών. Σημαντική είναι και η ανάδειξη κατασκευαστικών λεπτομερειών και φυτικών συνθέσεων ιδιαίτερης αισθητικής αξίας με την χρησιμοποίηση σε αυτά σημειακών φωτιστικών. Με αυτό το σκεπτικό προτείνεται:

- Τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων υψηλού φωτισμού ύψους 5m σε όλες τις εισόδους του πάρκου, κατά μήκος του κυρίου άξονα του πάρκου καθώς και στα εξωτερικά πεζοδρόμια.

Εικόνα 30: Φωτιστικό σώμα ύψους 5m. (Πηγή: <http://www.zincometal.gr/page.aspx?itemID=SPG314>)

- Τοποθέτηση κυλινδρικών φωτιστικών σωμάτων ύψους 1m κυρίως για το φωτισμό των διαδρόμων του πάρκου.

Εικόνα 31: Φωτιστικά σώματα ύψους 1m. (Πηγή: <http://www.fotistika-epipla.gr/products/components.../4de50d728ba83.jpg>)

- Τοποθέτηση μικρών φωτιστικών σωμάτων σημειακού φωτισμού (προβολείς) για φωτισμό φυτικών ειδών ιδιαίτερης αισθητικής αξίας σε διάφορα σημεία του πάρκου.

Εικόνα 32: Φωτιστικά σώματα σημειακού φωτισμού (προβολείς)

(Πηγή: http://www.ergo-tel.gr/product_info.php?cPath=1047_435&products_id=23892)

Σήμανση – προσανατολισμός

Σε κομβικά σημεία του πάρκου προτείνεται η τοποθέτηση ξύλινων πινακίδων που θα προσανατολίζουν τους επισκέπτες δείχνοντάς τους τόσο το στίγμα της συγκεκριμένης θέσης στο σύνολο του πάρκου όσο και την κατεύθυνση προς συγκεκριμένες χωροταξικές υποενότητες.

Αρχές οργάνωσης του πρασίνου

Με σκοπό τη δημιουργία ενός χώρου με υψηλή αισθητική, λειτουργική και βιοκλιματική αξία προτείνεται η οργάνωση του πρασίνου να γίνει σύμφωνα με τις παρακάτω αρχές και κατευθύνσεις:

- Ενσωμάτωση του υφιστάμενου δυναμικού πρασίνου στον γενικό σχεδιασμό ώστε να υπάρξει επιτυχής σύνδεση των παλαιών και νέων φυτοτεχνικών διαμορφώσεων.
- Δημιουργία περιφερειακής υψηλής και πυκνής βλάστησης κατά μήκος των ορίων του πάρκου με σκοπό να δημιουργηθούν οπτικά και ηχητικά φράγματα προστασίας από την κυκλοφορία των οχημάτων στις περιβάλλουσες οδούς.
- Συμμετοχή του πρασίνου στη σύνθεση και τη σηματοδότηση των λειτουργικών ενοτήτων του πάρκου με διαφοροποίηση των χώρων στάσης από τους χώρους

κίνησης, τον τονισμό των διαδρόμων, των διασταυρώσεων και πορειών καθώς και την έμφαση των εισόδων κάθε ενότητας.

- Αυξημένη λειτουργικότητα του πρασίνου με την κατάλληλη επιλογή ειδών και την διάταξή τους στο χώρο ώστε να προσφέρει σκίαση ή ηλιασμό, προστασία από τον θόρυβο και την ρύπανση και ιδιαίτερα διαμόρφωση μικροκλίματος που θα βελτιώσει τις βιοκλιματικές συνθήκες εντός του πάρκου αλλά και στην ευρύτερη περιοχή.
- Χρησιμοποίηση ποικιλομορφίας φυτικών ειδών προκειμένου να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον υψηλής αισθητικής και οικολογικής αξίας που θα διεγείρει τις ανθρώπινες αισθήσεις προσφέροντας ψυχική ικανοποίηση στον επισκέπτη.
- Ενίσχυση της παρόδιας βλάστησης σε συνδυασμό με την δημιουργία νέων και την ανακατασκευή ορισμένων παλαιών πεζοδρομίων, μεταξύ του πάρκου και του δομημένου περιβάλλοντος, με σκοπό την οπτική και ηχητική προστασία από την κυκλοφορία των γύρω δρόμων αλλά και την διεύθυνση του πρασίνου στον αστικό ιστό της πόλης.
- Επιλογή φυτικών ειδών σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους σε σχέση με τις επικρατούσες στην περιοχή κλιματολογικές συνθήκες. Προτιμούνται είδη τα οποία είναι ανθεκτικά στις ξηροθερμικές συνθήκες της περιοχής και χωρίς μεγάλες απαιτήσεις σε συντήρηση.

Περίμετρος πάρκου

Εσωτερικά της μεταλλικής περίφραξης, προτείνεται σε ορισμένα σημεία του η ανάπτυξη ζώνης μεταβλητού πλάτους με υψηλό πυκνό πράσινο αποτελούμενη από κωνοφόρα δέντρα κατά κύριο λόγο αλλά και άλλα αειθαλή δέντρα, που σε συνδυασμό με μια ζώνη από αειθαλή θάμνους θα εξασφαλίσουν οπτική μόνωση. Η παρέμβαση αυτή προτείνεται να γίνει στο αθλητικό κέντρο στο δυτικό τμήμα του.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ορισμένα είδη δέντρων όπως ευκάλυπτος, κουκουναριά, κυπαρίσσι κοινό, Αριζόνας, leylandi, αριά κλπ., ενώ από αειθαλείς θάμνους μπορεί να χρησιμοποιηθούν πικροδάφνη, μυρτιά, σχίνος, βιβούρνο, ελέαγνος, πιτόσπορο κλπ., δημιουργώντας ένα υποόροφο μπροστά από τα δέντρα.

Κεντρικός άξονας

Εκατέρωθεν της περιπατητικής διαδρομής δημιουργούνται δεντροστοιχίες από υψηλά αειθαλή και φυλλοβόλα δέντρα, ενισχύοντας τη σημασία του στο χώρο ενώ παράλληλα θα εξασφαλίζεται η δυνατότητα σκιασμένης κίνησης των επισκεπτών. Δέντρα που προτείνονται να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό είναι ο πλάτανος και η αριά. Οι δεντροστοιχίες αυτές θα διακόπτονται σε σημεία του πάρκου, στα οποία η παρουσία δέντρων εμποδίζει επιθυμητή οπτική επαφή μεταξύ επιμέρους ενοτήτων και να συνεχίζεται μετά.

3.1.2. ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ «ΚΑΜΑΡΙΤΣΑ»

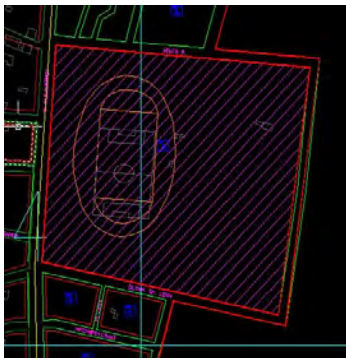
Το γήπεδο «Καμαρίτσα» βρίσκεται στο νότιο άκρο της πόλης και έχει ολοκληρωθεί ένα μεγάλο μέρος του. Στη πραγματικότητα είναι δύο γήπεδα, ένα «κεντρικό» και ένα «βοηθητικό» και χρησιμοποιείται κυρίως από την επαγγελματική ομάδα ποδοσφαίρου της ΠΑΕ Λαμίας. Να σημειώσουμε ότι στη Λαμία τον Μάη του 2009, ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού, είχε ανακοινώσει την έναρξη των εργασιών στο στάδιο της Καμαρίτσας, υπογράφοντας μάλιστα το αρχικό ποσό των 3 εκ. ευρώ, αλλά η αλλαγή της πολιτικής εξουσίας σταμάτησε την πορεία του, αφού ο διάδοχός του δεν ενδιαφέρθηκε να «σπρώξει» το έργο, που έμεινε μετέωρο.

Σήμερα το έργο με τίτλο: «Ανέγερση Νέου Σταδίου Λαμίας στη Θέση Καμαρίτσα», εντάχθηκε κανονικά στο ΠΔΕ του 2015 από την πλευρά του Υπουργείου.

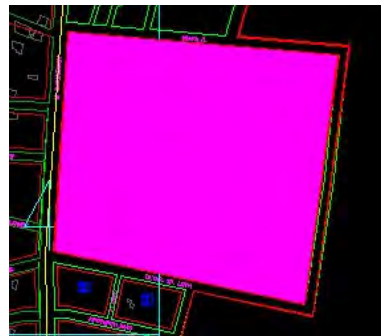
Το έργο είχε συνολικό προϋπολογισμό ύστερα από τροποποίηση 934.890 ευρώ. Για το συγκεκριμένο έργο προβλέπεται πίστωση για το τελευταίο τρίμηνο του 2015 300.000 ευρώ ώστε να ολοκληρωθεί ένα μεγάλο μέρος του. Η ολοκλήρωσή του θα δώσει στη πόλη της Λαμίας ένα σύγχρονο γήπεδο υψηλών προδιαγραφών. Στη παρακάτω εικόνα παρουσιάζεται ο χώρος που καταλαμβάνουν τα δύο γήπεδα στη περιοχή που εξετάζουμε.

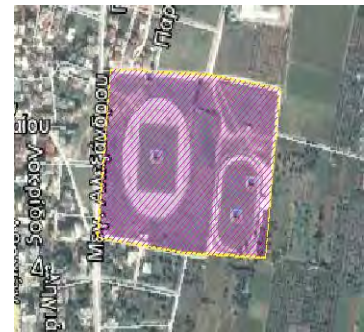
Εικόνα 33: Γήπεδο ποδοσφαίρου «Καμαρίτσας» (Πηγή: Google earth - - επεξεργασία autocad)

Εικόνα 34

Εικόνα 35

Εικόνα 36

Εικόνα 34-36: Γήπεδο ποδοσφαίρου «Καμαρίτσας»
(Πηγή: Google earth - Προσωπικό Αρχείο - επεξεργασία autocad)

3.1.3. ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΛΑΜΙΑΣ

Το έργο προϋπολογισμού 5.428.000,00 με Φ.Π.Α. δημοπρατήθηκε στις 7-6-2006 με το σύστημα που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή με κατ' αποκοπή εργολαβικό αντάλλαγμα. Μετά την 486/06 απόφαση της Δημομαρσιακής Επιτροπής με την οποία εγκρίθηκε το πρακτικό του διαγωνισμού υπεγράφη το με αριθμό 42118/2-10-06 Συμφωνητικό με (ενιαία – μέση τεκμαρτή) έκπτωση 7,65% στις τιμές της με αριθμό 80/04 μελέτης της Τ.Υ.Δ. Λαμιέων. Με αρχική έγκριση- πίστωση 5.063.833,18 € δαπανήθηκαν 947.324,49 €. Η σχετική μείωση του συμβατικού αντικειμένου ανέρχεται σε 4.257.623,30 € του συμβατικού αντικειμένου και οφείλεται σε διάλυση της εργολαβίας λόγω έλλειψης χρηματοδότησης του έργου και παρέλευσης οριακής προθεσμίας. Η χρηματοδότηση του έργου έγινε από πιστώσεις ΣΑΕΠ 166, ΘΗΣΕΑΣ. Με τη παραπάνω δαπάνη κατασκευάστηκε τμήμα της θεμελίωσης του κλειστού κολυμβητηρίου.

Στο τεχνικό πρόγραμμα έτους 2016 του Δήμου Λαμιέων προβλεπόταν η εκπόνηση μελέτης για την «Προστασία θεμελίων Κλειστού Κολυμβητηρίου Λαμίας» προϋπολογισμού 25.000,00€ η οποία και ολοκληρώθηκε.

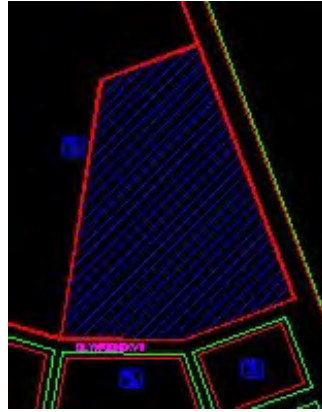
Στην παρακάτω εικόνα αποτυπώνεται ο χώρος που πρόκειται να κατασκευασθεί το κλειστό κολυμβητήριο.

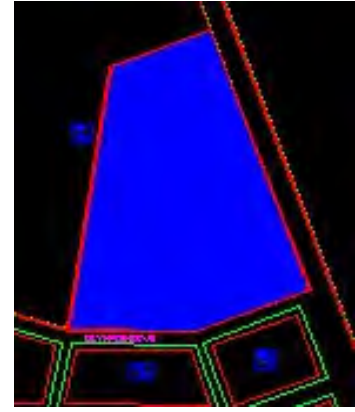
Εικόνα 37: Κλειστό κολυμβητήριο Λαμίας (Πηγή: Google earth- επεξεργασία autocad)

Εικόνα 38

Εικόνα 39

Εικόνα 40

Εικόνα 38-40: Κλειστό κολυμβητήριο Λαμίας (Πηγή: Google earth - Προσωπικό Αρχείο - επεξεργασία autocad)

3.1.4. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΛΑΜΙΑΣ

Η ομοσπονδία Επαγγελματιοβιοτεχνών, πολιτικοί και υπηρεσιακοί παράγοντες της Λαμίας αρχίζουν συντονισμένες ενέργειες και συσκέψεις για την ίδρυση και λειτουργία στη Λαμία, μιας σύγχρονης μορφής προβολής προϊόντων του Νομού. Το 1970 αγοράζεται αυτή η έκταση στην οποία βρίσκεται σήμερα η Π.Ε.Λ. επιφάνειας 167.000 τ.μ., από το Νομαρχιακό Ταμείο Φθιώτιδας όπου λειτουργεί σε αυτόν το χώρο από το 1974 η Π.Ε.Λ. Το 1977 μεταβιβάζεται η κυριότητα του χώρου στη Διοίκηση του νομικού προσώπου της ΠΕΛ.

Έκτοτε η Έκθεση λειτουργεί, εκσυγχρονίζεται και το 1988 αρχίζει η ανέγερση των τριών (3) στεγασμένων εκθεσιακών χώρων έκτασης 2.700 τ.μ. ο καθένας. Η Π.Ε.Λ. είναι ένας μοχλός ανάπτυξης του Νομού μας, της περιοχής μας και γενικότερα της χώρας μας και φιλοδοξεί κάθε χρόνο που θα περνάει να προσφέρει τις καλύτερες υπηρεσίες της στους εκθέτες, αλλά και στους επισκέπτες της. Τα τελευταία μάλιστα χρόνια φιλοξενεί πολλών ειδών εκδηλώσεις όπως την Ελατοχώρα τα Χριστούγεννα, την εμποροπανήγυρη της Λαμίας κλπ.

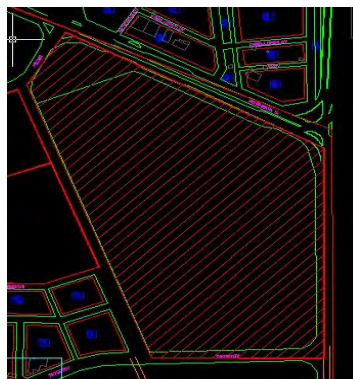
Κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου το νότιο στέγαστρο εμβαδού 2.700τ.μ., λειτουργεί ως κλειστός χώρος διεξαγωγής αγώνων και προπονήσεων κάποιων αθλητικών συλλόγων μπάσκετ και βόλεϊ.

Εικόνα 41: Ο χώρος της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας (Πηγή: Google earth - επεξεργασία autocad)

Εικόνα 42

Εικόνα 43

Εικόνα 44

Εικόνα 42-44: Ο χώρος της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας (Πηγή: Google earth - Προσωπικό Αρχείο - επεξεργασία autocad)

Στην παραπάνω εικόνα φαίνεται ο χώρος που καταλαμβάνει καθώς και οι συστεγασμένοι χώροι που φιλοξενεί. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι βρίσκεται στην είσοδο της πόλης και στο βόρειο κομμάτι βρίσκονται δύο ελεύθεροι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων που αρκετές φορές χρησιμοποιούνται για εκδηλώσεις, πχ κίνημα χωρίς μεσάζοντες, Ρουμελιώτικο Πάσχα κλπ.

Παρακάτω παραθέτουμε φωτογραφικό υλικό από τον χώρο της ΠΕΛ καθώς και το χώρο στάθμευσης των αυτοκινήτων.

Εικόνα 45

Εικόνα 46

Εικόνα 47

Εικόνα 48

Εικόνα 49

Εικόνα 50

Εικόνα 51

Εικόνα 52

Εικόνα 51-52: Φωτογραφικό υλικό από τον χώρο της ΠΕΛ. (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Εικόνα 53: Χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων εξωτερικά της ΠΕΛ. (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ – ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΥ

Η περιοχή μελέτης μας περικλείεται από κεντρικούς άξονες περιμετρικά που δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες της εύκολης πρόσβασης σε όλα τα αθλητικά κέντρα. Η ανατολική πλευρά χαρακτηρίζεται από την είσοδο της πόλης μέσω της Νέας Εθνικής οδού Αθηνών – Λαμίας η οποία μέσω της οδού Βασιλικών και Κύπρου συνεχίζει προς Καρπενήσι. Ουσιαστικά είναι η Εθνική οδός Λαμίας Καρπενησίου που κινείται από ανατολικά προς δυτικά. Η οδός Αθηνών με κατεύθυνση από βορά προς νότο είναι η Παλαιά Εθνική οδός Αθηνών – Λαμίας για όσους θέλουν να κινηθούν τόσο προς Αθήνα όσο και προς Πάτρα μέσω Μπράλου. Κατά μήκος των περισσοτέρων οδών περνούν διάφορα μέσα μαζικής μεταφοράς όπως taxi, αστική συγκοινωνία, mini bus, ένα μεγάλο δίκτυο ποδηλατοδρόμων καθώς και υπεραστική συγκοινωνία. Συγκεκριμένα:

4.1 ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΥ

Από τον Δήμο Λαμιέων με την αριθ. 53/2008 συντάχθηκε μελέτη από τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Λαμιέων , προϋπολογισμού δαπάνης (σύμφωνα με τη μελέτη) 1.400.000,00 EURO με το Φ.Π.Α., (εκ των οποίων 223.529,41 EURO δαπάνη για Φ.Π.Α.), και συμβατικού αντικειμένου 663.794,96 EURO χωρίς Φ.Π.Α. (ή 789.915,99 EURO με το Φ.Π.Α.), αναδόχου ΑΙΟΛΟΣ ΑΤΕ. Με τίτλο : «ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΠΟΔΗΛΑΤΟΥ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ»

Το εν λόγω έργο εντάσσεται στο Μέτρο 4.1: «ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΟΜΙΛΟΥ ΟΑΣΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΟΑΣΑ», η δε χρηματοδότηση του προέρχεται από πιστώσεις ΕΠ ΣΑΑΣ στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ. Με το παρόν έργο κατασκευάστηκε δίκτυο υποδομής ποδηλατοδρόμων πλάτους 2,00μ. στην πόλη της Λαμίας. Το δίκτυο αυτό συνδέθηκε με τους ήδη λειτουργούντες ποδηλατοδρόμους:

- α) στο Πάρκο Αναψυχής Τσαλτάκη μήκους 600,00μ. και πλάτους 3,00 μ. και

β) Στο νότιο τμήμα της πόλης εντός του εγκεκριμένου Σχεδίου και κατά μήκος των οδών Σανταρόζα και Λεωφόρου Ελευθερίας μήκους 1.800,00μ. με πλάτος 2,00μ. παράλληλα με πεζόδρομο πλάτους 2,00 μ. εντός κεντρικής νησίδας.

Το δίκτυο ποδηλατοδρόμων ενώνει τους υπάρχοντες ποδηλατόδρομους και προσφέρει πρόσβαση σε διάφορους πόλους της πόλης αθλητικούς, αναψυχής, εκπαίδευσης κ.λ.π.

Έχει κατασκευαστεί στο νότιο τμήμα της πόλης και σε οδούς με ήπια κατά μήκος κλίση. Συνδέει το υπαίθριο Δημοτικό parking της οδού Στουρνάρα όπου βρίσκεται και η αφετηρία των mini bus (έργα του Γ'ΚΠΣ), το Πάρκο αναψυχής Τσαλτάκη (έργο του Γ'ΚΠΣ), το Εφετείο, την περιοχή των σχολείων της οδού Γεννηματά (δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο), την Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας, το Χαλκιοπούλειο Κλειστό Γυμναστήριο Λαμίας, το Γήπεδο περιοχής Άμπλιανης, την Αστυνομία και καταλήγει στον ποδηλατόδρομο της Λεωφόρου Ελευθερίας.

Εικόνα 50: Η διαδρομή του ποδηλατόδρομου (Πηγή: Αρχείο Δήμου Λαμιέων)

Εικόνα 51

Εικόνα 52

Εικόνα 53

Εικόνα 54

Εικόνα 51-54: Φωτογραφικό υλικό του ποδηλατόδρομου (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Εικόνα 55: Στάση ποδηλάτων στη διασταύρωση των οδών Νιάφα και Μ.Αλεξάνδρου (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι στην περιοχή μελέτης μας κατασκευάστηκε ποδηλατοδρόμιο μήκους 1.675μ και συγκεκριμένα στις οδούς Φιλίας- Αγράφων- Γιαννιτσιώτη- Νιάφα- Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Στη διασταύρωση των οδών Νιάφα και Μ. Αλεξάνδρου στην είσοδο του γηπέδου «Καμαρίτσας» δημιουργήθηκε στάση ποδηλάτων.

4.2 ΔΙΚΤΥΟ MINI BUS

Ο Δήμος Λαμιέων τα τελευταία χρόνια προχώρησε στην κατασκευή δικτύου Mini Bus στο νότιο τμήμα της πόλης και ελεύθερων χώρων στάθμευσης στις αφετηρίες των δύο δικτύων.

Η διαδρομή των "Mini Bus" είναι στο τμήμα μελέτης μας αποτυπώνεται με κίτρινο χρώμα στην εικόνα που ακολουθεί παρακάτω. Τα δρομολόγια είναι αρκετά συχνά με μέση αναμονή 30 λεπτά περίπου.

Εικόνα 56: Η διαδρομή που ακολουθεί το ΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ (κίτρινο χρώμα) Πηγή: Αρχείο Δήμου Λαμιέων.

Εικόνα 57: ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΗΣ ΣΤΑΣΗΣ MOD. 0020 – 343

4.3 ΔΙΚΤΥΟ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΤΕΛ

Το ΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΛΑΜΙΑΣ πραγματοποιεί μεταφορές προσώπων στην πόλη της Λαμίας και σε όμορους δήμους (διαδημοτική συγκοινωνία). Εκσυγχρονίζεται συνεχώς συμβαδίζοντας με τις ανάγκες της εποχής προβαίνοντας σε ανανέωση στόλου και συμμετέχοντας σε πρόγραμμα τηλεματικής που λειτουργεί με δορυφορική πλοήγηση (GPS). Πρωτοιδρύθηκε το 1954 και αποτελούνταν από 7 λεωφορεία. Το 1968 ο στόλος λεωφορείων αποτελούνταν από 14 λεωφορεία. Συνολικά η δύναμη ανέρχεται σε 26 λεωφορεία, εκ των οποίων 14 ανήκουν σε μετόχους με διάφορα ποσοστά, 10 είναι εταιρικά και 2 λειτουργούν σε συνεργασία με το Δήμο Λαμιέων.

Από τον Δεκέμβριο του 2003 λειτουργεί ως ανώνυμη εταιρία. Βραβεία ISO 9001

Στον παρακάτω χάρτη διακρίνονται οι γραμμές που περνούν καθημερινά από την περιοχή μελέτης μας όπου ανάλογα με το χρώμα της γραμμής κυμαίνεται και η αναμονή των στάσεων που κυμαίνεται μεταξύ 15 έως και 30 λεπτά περίπου.

Εικόνα 58: Η διαδρομή που ακολουθεί το ΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ (μπλέ χρώμα) (Πηγή: Αρχείο Δήμου Λαμιέων)

4.4 ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΛΑΜΙΑΣ

Στην περιοχή μελέτης μας βρίσκεται και το ΚΤΕΛ Φθιώτιδας το οποίο δραστηριοποιείται στην Φθιώτιδα εδώ και 50 χρόνια. Από το 2003 μετατράπηκε σε ΚΤΕΛ Φθιώτιδας Α.Ε. με βάση τον Νόμο 2963.

Πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις στο Νομό της Φθιώτιδας, έχοντας στην δύναμή της 131 λεωφορεία αρκετά εκ των οποίων είναι καινούρια, ενώ η πλειονότητα των υπολοίπων είναι ηλικίας κάτω των 15 ετών. Απασχολεί κοντά στα 200 άτομα προσωπικό και καλύπτει κοινωνικώς όλες τις περιοχές του Νομού, συνδέει δε την πρωτεύουσα του Νομού, την Λαμία, με την Αθήνα, την Θεσσαλονίκη, τον Βόλο, την Λάρισα, τα Γρεβενά, την Τρίπολη, τα Ιωάννινα, την Καρδίτσα, την Πάτρα, το Αγρίνιο την Ζάκυνθο και την Αλβανία.

Εικόνα 59: Ο σταθμός του Υπεραστικού ΚΤΕΛ (Πηγή: Αρχείο INTERNET)

4.5 ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΤΑΞΙ

Ακριβώς μπροστά από το υπεραστικό ΚΤΕΛ υπάρχει «πιάτσα» ταξί η οποία και εξυπηρετεί τους πολίτες που δεν θέλουν να επιβιβαστούν στο αστικό ΚΤΕΛ και θέλουν να κινηθούν με μεγαλύτερη άνεση στον χώρο κατοικίας τους.

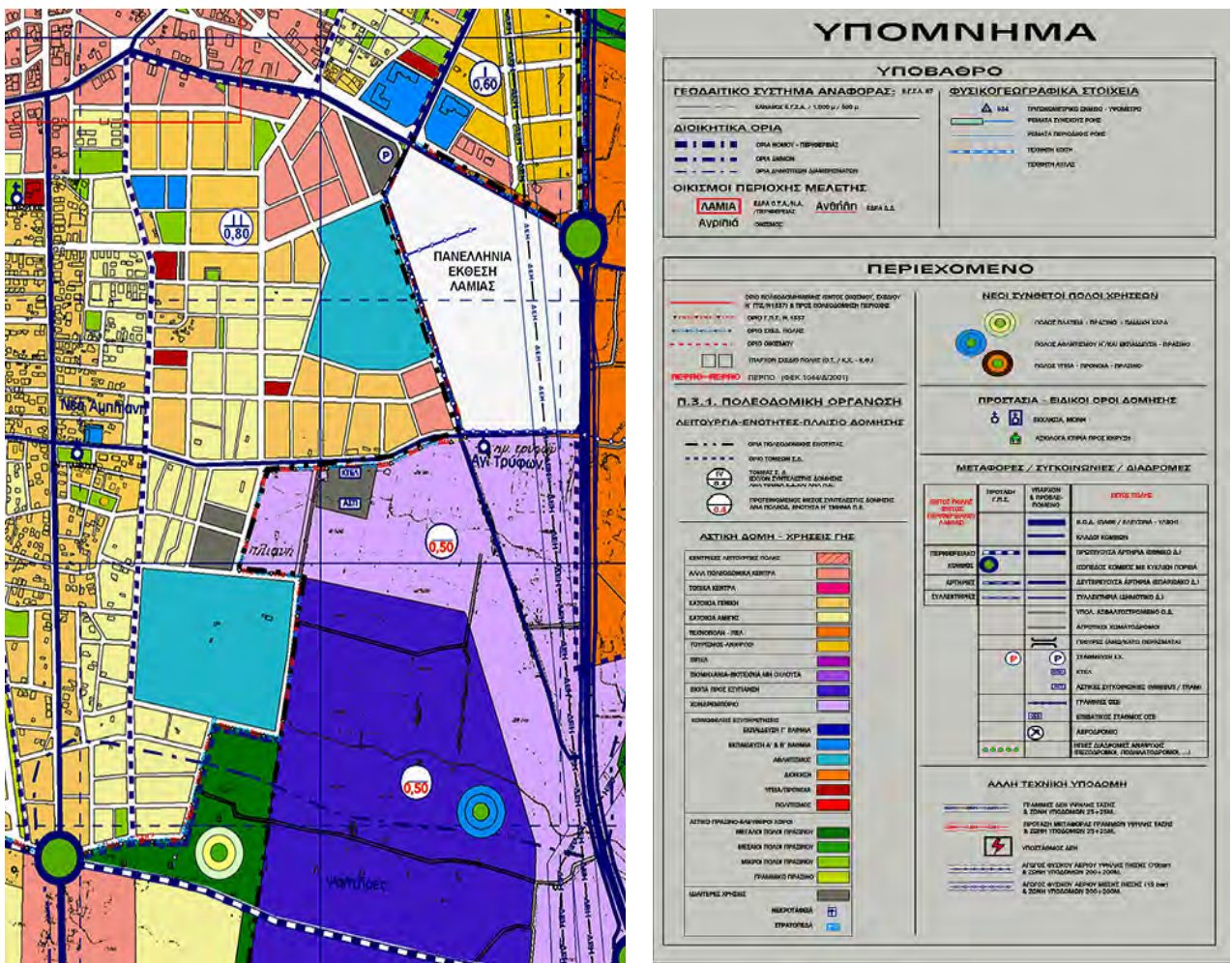

Εικόνα 60: Πιάτσα ταξί μπροστά από το υπεραστικό ΚΤΕΛ. (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

5. ΓΠΣ - ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Με ΠΔ, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, καθορίζονται οι κατηγορίες και το περιεχόμενο των χρήσεων γης σύμφωνα με τη γενική πολεοδομική ή άλλη ειδική λειτουργία που επιβάλλεται ή επιτρέπεται με κάθε συγκεκριμένη χρήση γης των γενικών πολεοδομικών σχεδίων. Με τα ίδια ΠΔ είναι δυνατό να καθορίζονται τα υποχρεωτικά ή προαιρετικά στοιχεία των χρήσεων αυτών.

Στη παρακάτω εικόνα διακρίνονται οι χρήσεις γης της περιοχής που μελετούμε:

Εικόνα 61: Απόσπασμα και λεπτομέρειες του ΓΠΣ (Πηγή: Αρχείο Δήμου Λαμιέων)

Τα σημεία ενδιαφέροντος είναι τα εξής:

Με μπλε χρώμα σημειώνονται οι αθλητικές εγκαταστάσεις πλην της Πανελληνίας Εκθέσεως που αποτυπώνεται με λευκό χρώμα

Επίσης στη περιοχή αυτή συναντάμε πολυκαταστήματα, τράπεζες, ιατρικά κέντρα, υπεραγορές τροφίμων και άλλα πολλά τέτοιου είδους καταστήματα όπως φαίνονται χαρακτηριστικά στις παρακάτω φωτογραφίες. Πλεονέκτημά τους είναι το γεγονός ότι βρίσκονται κατά μήκος του οδικού άξονα που ενώνει την ανατολική πλευρά της πόλης με τη δυτική. Βρίσκονται στην είσοδο της πόλης όπου υπάρχει και Δημοτικός χώρος στάθμευσης των αυτοκινήτων που δίνει την δυνατότητα στους πολίτες να εξυπηρετηθούν χωρίς να ταλαιπωρηθούν προσπαθώντας να βρουν χώρο στάθμευσης για τα αυτοκίνητά τους όπως στο κέντρο της πόλης.

Επιπλέον, διάσπαρτα μέσα στην περιοχή, λειτουργούν σχολές εκμάθησης πολεμικών τεχνών και αθλητικοί σύλλογοι οι οποίοι δραστηριοποιούνται στις υπάρχουσες αθλητικές εγκαταστάσεις.

Συγκεκριμένα στη περιοχή μελέτης διαπιστώνουμε τις εξής χρήσεις γης:

- (ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΓΕΝΙΚΗ)

Η περιοχή που συγκεντρώνει τη χρήση αυτή είναι κυρίως κατά μήκος της οδού Αθηνών όπου υπάρχει και η Τοπική Αγορά, είναι πυκνοκατοικημένη, ο συντελεστής δόμησης είναι 1,40 και οι κατοικίες είναι κυρίως της δεκαετίας του 1990 , 2000 αλλά και παλαιότερες. Αντιθέτως στη περιοχή παραπλεύρως των οδών Αγράφων και Λυσάνδρου υπάρχουν νεόχτιστες οικοδομές τύπου μεζονέτα με συντελεστή δόμησης 0,80.

Εικόνα 62

Εικόνα 63

Εικόνα 64

Εικόνα 65

Εικόνα 62-65: Μορφή κατοικιών στη περιοχή μελέτης Πηγή: Προσωπικό Αρχείο

- ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΜΙΓΗΣ
 (ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΜΙΓΗΣ)

Αυτού του είδους η χρήση συναντάται κατά μήκος και ανατολικά της οδού Αθηνών, μετά το πέρας της κατοικίας γενικής χρήσης και πλην 2-3 οικοδομικών τετραγώνων, στα υπόλοιπα δεν υπάρχουν κατοικίες. Επίσης πολλοί από τους δρόμους που χωρίζουν τα οικοδομικά τετράγωνα είναι αδιάνοιχτοι θύμα της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε στη χώρα μας αφού ο Δήμος αδυνατεί να κάνει τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να διανοιχτούν.

- **ΜΙΚΡΟΙ ΠΟΛΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ** & **ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΛΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ** (ΜΙΚΡΟΙ & ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΛΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ)

Διάσπαρτα στο χώρο που μελετούμε βρίσκονται παιδικές χαρές αλλά και οργανωμένοι χώροι πρασίνου οι οποίοι όμως είναι ελάχιστοι για την έκταση την οποία μελετάμε. Στην πραγματικότητα όμως στα οικοδομικά τετράγωνα κατοικίας γενικής χρήσης που όπως προαναφέραμε πλην 2-3 οικοδομικών τετραγώνων στα υπόλοιπα δεν υπάρχουν κατοικίες αλλά είναι καλλιεργημένα από ελαιώνες οπότε το πραγματικό πράσινο της περιοχής (όχι οργανωμένοι χώροι) θα λέγαμε ότι υπερτερεί ακόμη και από το σύνολο των οικοδομικών τετραγώνων που έχουν κατοικίες.

Εικόνα 66

Εικόνα 67

Εικόνα 66-67: Παιδικές χαρές και οργανωμένοι χώροι πρασίνου στη περιοχή μελέτης (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

- **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ Α' & Β' ΒΑΘΜΙΑ** (ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Α' & Β' ΒΑΘΜΙΑ)

Όπως διαπιστώνουμε από τον χάρτη υπάρχουν στην περιοχή μας διάφορα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που είναι αρκετά για να εξυπηρετήσουν τους πολίτες της περιοχής. Βρίσκονται μάλιστα σε σημεία που εύκολα ο πολίτης μπορεί να χρησιμοποιήσει τόσο το αυτοκίνητό του, την αστική συγκοινωνία αλλά ακόμη και πεζός. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στα όρια της περιοχής μας βρίσκονται και άλλα σχολικά συγκροτήματα (στο βόρειο τμήμα) αλλά και τα ΤΕΙ Λαμίας στον νοτιοδυτικό άκρο του χώρου μελέτης.

Εικόνα 68

Εικόνα 69

Εικόνα 68-69: Συγκροτήματα σχολείων στη περιοχή μελέτη (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

- (ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΙΟ)

Μία άλλη χρήση γης της περιοχής μας είναι το χονδρεμπόριο. Πράγματι στο νότιο άκρο αλλά και νοτιοανατολικά της περιοχής μας συναντάμε εγκαταστάσεις όπως συνεργεία αυτοκινήτων, εκθεσιακοί χώροι αγοράς αυτοκινήτων, βιοτεχνίες, εγκαταστάσεις ψυγείων, δομικών υλικών, η κεντρική αγορά φρούτων και οπωροκηπευτικών προϊόντων και άλλα. Η περιοχή αυτή βρίσκεται Εκτός Σχεδίου Πόλης.

Εικόνα 70

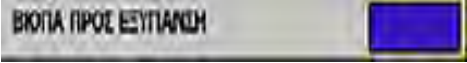

Εικόνα 71

Εικόνα 70-71: Εγκαταστάσεις στη περιοχή μελέτης (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

- (ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ)

Με αυτή την ένδειξη συναντάμε χώρους όπως το ΚΤΕΛ Λαμίας και Δημοτικοί χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων.

- (ΒΙΟΠΑ ΠΡΟΣ ΕΞΥΓΙΑΣΗ)

Η περιοχή αυτή βρίσκεται Εκτός Σχεδίου Πόλης, περιλαμβάνει χώρους που σήμερα είναι αδόμητοι και δεν έχουν καμία χρήση πλην κάποιων ελαιώνων που βρίσκονται στη περιοχή αυτή.

- (ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ)

Με αυτή την ένδειξη συναντάμε χώρους αθλητικών εγκαταστάσεων για τους οποίους αναφερθήκαμε αναλυτικά στο πρώτο κομμάτι της εργασίας μας όπως και για τον χώρο της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας ο οποίος εμφανίζεται στον χάρτη χρήσης γης με λευκό χρώμα.

- (ΆΛΛΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ)

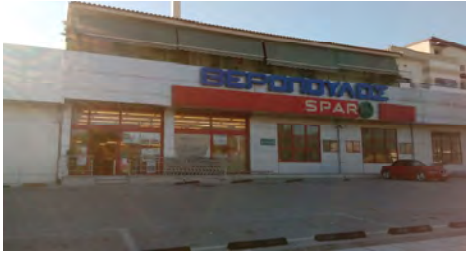
Στη περιοχή με την ένδειξη αυτή συναντάμε πολυκαταστήματα, τράπεζες, ιατρικά κέντρα, υπεραγορές τροφίμων και άλλα πολλά τέτοιου είδους καταστήματα όπως φαίνονται χαρακτηριστικά στις παρακάτω φωτογραφίες. Πλεονέκτημά τους είναι το γεγονός ότι βρίσκονται κατά μήκος του οδικού άξονα που ενώνει την ανατολική πλευρά της πόλης με τη δυτική. Βρίσκονται στην είσοδο της πόλης όπου υπάρχει και Δημοτικός χώρος στάθμευσης των αυτοκινήτων που δίνει την δυνατότητα στους πολίτες να εξυπηρετηθούν χωρίς να ταλαιπωρηθούν προσπαθώντας να βρουν χώρο στάθμευσης για τα αυτοκίνητά τους όπως στο κέντρο της πόλης.

Εικόνα 72

Εικόνα 73

Εικόνα 74

Εικόνα 75

Εικόνα 72-75: Πολυκαταστήματα, Τράπεζες κλπ., στη περιοχή μελέτης (Πηγή: Προσωπικό Αρχείο)

Από το χάρτη χρήσεων γης προκύπτει ότι στο νότιο τμήμα της περιοχής και ανατολικά του γηπέδου «Καμαρίτσας» προβλέπεται ΒΙΟ.ΠΑ προς εξυγίανση και χονδρεμπόριο. Στις εκτάσεις αυτές δεν έχει αναπτυχθεί αντίστοιχη δραστηριότητα, με αποτέλεσμα να παραμένουν ως εκτάσεις αναξιοποίητες, στις οποίες υπάρχουν αρκετά ελαιόδεντρα.

6. Ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

«Ο Αθλητισμός σαν επαγγελματική δραστηριότητα περιλαμβάνει ένα σεβαστό αριθμό ταξιδιών που πραγματοποιούνται τόσο για προπονήσεις όσο και για αγώνες σε διάφορους προορισμούς. Η πλειονότητα των αθλητικών γεγονότων, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες, τα πρωταθλήματα ποδοσφαίρου και οι αγώνες αυτοκινήτων έχουν γίνει από μόνα τους μεγάλα τουριστικά εκθέματα, μεγεθύνοντας κατά αυτό το τρόπο το τουριστικό προϊόν ενός προορισμού. Τόσο ο Αθλητικός όσο και ο Τουρισμός αποτελούν και οι δύο μαζί ισχυρές δυνάμεις για την ανάπτυξη και την επένδυση στο χώρο των υποδομών μιας χώρας, όπως αεροδρόμια, δρόμοι, στάδια, ξενοδοχεία και εστιατόρια, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν όχι μόνο από τους ντόπιους αλλά και από τους επισκέπτες. Αυτές οι δύο ωφέλιμες βιομηχανίες θα αποτελέσουν το έναυσμα για οικονομική ανάπτυξη, για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και για τη δημιουργία νέων εσόδων. Αλλά ταυτόχρονα, είναι και οι δύο δραστηριότητες με τις οποίες οι άνθρωποι έρχονται κοντά και αναπτύσσουν ισχυρές διαπροσωπικές σχέσεις. Με αυτό το τρόπο κάνουν τον κόσμο μικρότερο και οι άνθρωποι μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο στοιχεία που αφορούν τόσο τον πολιτισμό του ενός, όσο και τον τρόπο ζωής του άλλου, προσπαθώντας να επιτευχθεί έτσι μια παγκόσμια ειρήνη» (Κοινή διακήρυξη του Γ.Γ. Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού Francesco Frangialli και του Προέδρου της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής Jacques Rogge, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Τουρισμού, στις 27 Σεπτεμβρίου 2004).

Το 1970 άρχισε να γίνεται χρήση του όρου Αθλητικός Τουρισμός, με σκοπό να περιγραφεί η ειδική μορφή τουρισμού που συνδύαζε και την αθλητική δραστηριότητα. Ο Αθλητικός Τουρισμός θεωρείται σύγχρονο φαινόμενο σε αντίφαση με τη διαχρονικά στενή σχέση μεταξύ αθλητισμού και τουρισμού. Ο λόγος είναι ότι ο Αθλητικός Τουρισμός μόλις τα τελευταία χρόνια άρχισε να αντιμετωπίζεται ως διακριτό πεδίο της τουριστικής και της αθλητικής βιομηχανίας, όπως και να απαντάται ως ακαδημαϊκή οντότητα.

Έτσι λοιπόν, συνδυάζοντας δύο από τις πλέον δημοφιλής δραστηριότητες, ο Αθλητικός Τουρισμός κατάφερε να προσελκύσει σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων, αποκτώντας την αντίστοιχη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική σημασία. Παράλληλα, οι παραγωγοί της τουριστικής βιομηχανία οι οποίοι ανέκαθεν αναζητούσαν νέους τομείς επέκτασης των δραστηριοτήτων τους διέκριναν νωρίς τα

οικονομικά οφέλη του Αθλητικού Τουρισμού και προχώρησαν σε σημαντικές επενδύσεις. Ως συνέπεια ο Αθλητικός Τουρισμός χαρακτηρίζεται από γοργό ρυθμό ανάπτυξης, μεγάλες δυνατότητες εξέλιξης και από το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που δημιουργεί σε όλους τους εμπλεκόμενους στο τουριστικό κύκλωμα, παραγωγούς και καταναλωτές.

Στην ραγδαία ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού συνεπικουρούν (κατά τους Gammon & Robinson, 1998) οι παρακάτω λόγοι :

- Η δημοτικότητα των εθνικών και διεθνών αθλητικών γεγονότων (πρωταθλημάτων) αυξήθηκε κατακόρυφα.
- Κατανοήθηκε διεθνώς η αξία ενασχόλησης με την αθλητική δραστηριότητα, ως μέσο προαγωγής της υγείας.
- Οι κρατικές αρχές κάθε χώρας αρχίζουν και αντιλαμβάνοντα τη σπουδαιότητα του αθλητισμού, ως μέσω σύσφιξης των σχέσεων των λαών και άσκησης εξωτερικής πολιτικής.
- Υπάρχει μεγάλη και καλά οργανωμένη προσφορά αθλητικών εκδηλώσεων παγκοσμίως.

Αθλητισμός (σύμφωνα με την Ερευνητική Μονάδα Αθλητικού Τουρισμού Ελλάδας, 2000) ορίζεται, το πεδίο των ανταγωνιστικών ή μη δραστηριοτήτων, με τις οποίες ασχολούνται οι άνθρωποι για αναψυχή, προαγωγή υγείας, εξάσκηση, για βελτίωση κάποιων επιδόσεων ή φυσιολογικών τους παραμέτρων. Να προστεθεί η διάκριση ανάμεσα στην ενεργητική και την παθητική συμμετοχή, στη φυσική δηλαδή συμμετοχή του ατόμου σε αθλητικές δραστηριότητες και την παρακολούθηση αθλητικών δραστηριοτήτων.

Τουρισμός (σύμφωνα με τους Standeven & De Knop, 1999) ορίζεται, η προσωρινή μετακίνηση ανθρώπων πέρα από τον μόνιμο τόπο διαμονής τους, η οποία συνεπάγεται εμπειρίες διαφορετικές από τις καθημερινές.

Αθλητικός Τουρισμός ορίζεται, η τουριστική δραστηριότητα ατόμων και γκρουπ με βασικά κίνητρα την συμμετοχή σε οργανωμένες αθλητικές δραστηριότητες και προπονητικά προγράμματα, την παρακολούθηση αθλητικών αγώνων και την αθλητική αναψυχή. (Γκουτζιούπας Γεώργιος, 2006)

Η έννοια του αθλητικού τουρισμού ορίζεται σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού ως: «όλες οι μορφές ενεργητικής και παθητικής ανάμιξης σε αθλητικές δραστηριότητες όπου η συμμετοχή είναι τυχαία ή οργανωμένη και γίνεται για επαγγελματικούς ή ψυχαγωγικούς λόγους, με προϋπόθεση τη μετακίνηση μακριά από τον τόπο διαμονής και εργασίας».

Οι Αθλητικοί τουρίστες ασχολούνται επαγγελματικά ή ερασιτεχνικά με τον αθλητισμό, έχουν ανάγκη ακριβού εξοπλισμού (π.χ. γκολφ, καταδύσεις, ορειβασία, ιστιοπλοΐα, ποδηλασία), παρακολουθούν αθλητικούς αγώνες συστηματικά και τους αρέσουν τα ταξίδια, δίνουν βαρύτητα στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, προσέχουν την φυσική τους κατάσταση- υγεία- διατροφή. Πρόκειται για τουρίστες με μεσαίο- υψηλό κοινωνικό οικονομικό επίπεδο. (Δ. Τερζάκης, 2004)

Οι διακριτές μορφές αθλητικού τουρισμού (Γεώργιος Γκουτζιούπας, 2006:12-15) είναι οι παρακάτω:

1. Προπονητικός Τουρισμός

Περιλαμβάνει την επαγγελματική και ερασιτεχνική ομάδα ή και αθλητή που ταξιδεύει για να συμμετέχει σε ειδικά προγράμματα προετοιμασίας και αποθεραπείας σε προπονητικά κέντρα, διαμένοντας σε καταλύματα (ενσωματωμένα ή ανεξάρτητα στα προπονητικά κέντρα), εξοπλισμένα με gym, spa, ιατρείο/ φυσικοθεραπευτήριο, ειδικά γεύματα και τεχνικό προσωπικό.

2. Τουρισμός Αθλητικών Διοργανώσεων

Περιλαμβάνει:

- α) τον τουρίστα που ταξιδεύει για να παρακολουθήσει ως θεατής αθλητικούς αγώνες, με τουλάχιστον μία διανυκτέρευση στον προορισμό διεξαγωγής του αγώνα, συνδυάζοντας χρονικά τις αθλητικές διοργανώσεις με τις διακοπές του,
- β) την ομάδα ή τον αθλητή που ταξιδεύει για να λάβει μέρος σε αθλητικούς αγώνες, μόνο στην περίπτωση που παρατείνει την διαμονή του για τουλάχιστον μία

διανυκτέρευση- στον προορισμό διεξαγωγής του αγώνα - πέρα από τις καθαρά αθλητικές υποχρεώσεις, καταναλώνοντας τουριστικές υπηρεσίες.

3. Τουρισμός Αθλητικών Δραστηριοτήτων

Περιλαμβάνει τον τουρίστα που ταξιδεύει για να βιώσει την εμπειρία αθλητικών δραστηριοτήτων (ανταγωνιστικών και μη), που λαμβάνουν χώρα:

α) σε φυσικά τοπία (π.χ. διαδρομές σε οικολογικά μονοπάτια, ποτάμια, βουνοκορφές), σε συνδυασμό με ήπια διαμορφωμένες εγκαταστάσεις (π.χ. βάσεις εξοπλισμού, παραδοσιακά καταλύματα, χιονοδρομικά κέντρα),

β) σε αστικά τοπία (π.χ. μαραθώνιοι πόλεων, ποδηλατικοί γύροι).

4. Τουρισμός Αθλητικής Αναψυχής

Περιλαμβάνει τον τουρίστα που ταξιδεύει για να απολαύσει τις διακοπές του, βελτιώνοντας παράλληλα την φυσική του κατάσταση και επιλέγει εκείνα τα ξενοδοχεία που :

α) παρέχουν ειδικά ψυχαγωγικά αθλητικά προγράμματα- υπηρεσίες- εξοπλισμό (animation, gym, spa, γήπεδα),

β) είναι κοντά σε θεματικά πάρκα και οργανωμένες παραλίες. Η διαφορά του αθλητικού τουρίστα με τους υπόλοιπους τουρίστες που διαμένουν στα ίδιου τύπου ξενοδοχεία, είναι η συστηματική, καθημερινή του (και όχι περιστασιακή) ενασχόληση με τις αθλητικές δραστηριότητες, η χρήση του εξοπλισμού και η κατανάλωση των υπηρεσιών.

Ο διαχωρισμός των προϊόντων του Αθλητικού Τουρισμού για τα ταξιδιωτικά γραφεία γίνεται ανάλογα με το κίνητρο του καταναλωτή για το ταξίδι, την ενεργητική ή παθητική συμμετοχή του και τις ειδικές ομάδες που ανήκει:

- International Events / Διεθνείς Διοργανώσεις:

- Κοινό (Πελάτες): φίλαθλο κοινό, ενεργοί αθλούμενοι σε επαγγελματικούς και ερασιτεχνικούς συλλόγους, φίλοι και συγγενείς αθλητών που συμμετέχουν στα γεγονότα, αθλητικές αποστολές, μαθητές και φοιτητές εκπαιδευτήριων, λέσχες οπαδών ομάδων, τουρίστες νεότεροι που θέλουν να κάνουν ένα ειδικό δώρο στην παρέα τους και μεγαλύτεροι που θέλουν να κάνουν ένα δώρο στα παιδιά τους. Προέλευση Κοινού (Πελατών): από την Ελλάδα και το εξωτερικό
- Συνεργάτες / Stakeholders: διοργανώτριες αρχές, ομοσπονδίες, σύλλογοι, τουριστικές ενώσεις και επιχειρήσεις, γραφεία special interests, destination management agencies, sports management / marketing companies, διαχειριστές γηπέδων, ξενοδόχοι και ταξιδιωτικά γραφεία

Προπονητικά Αθλητικά Κέντρα Προορισμοί / Training Sports Camps - Destinations

Υπάρχουν προπονητικά κέντρα για όλα τα αθλήματα που παρέχουν και σύγχρονα καταλύματα. Πρωτοστατούν χώρες όπως Αυστρία, Κύπρος, Ιταλία, Ισπανία, Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία.

- Οργανωμένοι Αγώνες Ελεύθερης Συμμετοχής / Open Events:
 - Κοινό (Πελάτες): active άτομα είτε συμμετέχουν σε αθλητικούς συλλόγους είτε γυμνάζονται σε ιδιωτικό επίπεδο, πρώην επαγγελματίες και ερασιτέχνες αθλούμενοι, οικογένειες και φίλοι των συμμετεχόντων στις δραστηριότητες, πελάτες αντίστοιχων δραστηριοτήτων σε άλλες χώρες. Προέλευση Κοινού (Πελατών): από την Ελλάδα και το εξωτερικό
 - Συνεργάτες/ Stakeholders: γραφεία υπηρεσιών εναλλακτικού δραστηριοτήτων, διοργανώτριες αρχές, σύλλογοι, ομοσπονδίες, τουριστικές ενώσεις και επιχειρήσεις, γραφεία special interests, destination management agencies, sports management/ marketing companies, αθλητικά κέντρα, οργανωτές τουρνουά, περιβαλλοντικές οργανώσεις, αγροτουριστικά καταλύματα
- Educational Sport Excursions: Περιλαμβάνει μαθητές δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου (ιδιωτικού και δημοσίου χαρακτήρα), φοιτητές και καθηγητές που

πραγματοποιούν εκδρομές εκπαιδευτικού - ψυχαγωγικού χαρακτήρα, με παράλληλη συμμετοχή ή και παρακολούθηση αθλητικών δραστηριοτήτων/ αγώνων

- Κοινό (Πελάτες): μαθητές και οι γονείς τους, φοιτητές δάσκαλοι, καθηγητές εκπαιδευτήριων, μέλη Μη Κυβερνητικών Κερδοσκοπικών Οργανισμών, πολιτιστικοί σύλλογοι. Προέλευση Κοινού (Πελατών): από την Ελλάδα και το εξωτερικό
- Συνεργάτες/ Stakeholders: σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων των εκπαιδευτήριων, διοικήσεις εκπαιδευτήριων, δημόσιοι φορείς, ειδικά ταξιδιωτικά γραφεία και τουριστικές επιχειρήσεις, σύλλογοι μαθητών / φοιτητών / καθηγητών / επιστημόνων, αθλητικές εγκαταστάσεις
- Corporate Sport Travel. Team Building Programs: Ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα αθλητικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων για το προσωπικό των εταιριών (συνήθως συνδυασμένα με εκπαιδευτικά σεμινάρια), σε ελληνικούς και διεθνείς προορισμούς. Προτιμούνται τα ξενοδοχεία προδιαγραφών αθλητικού τουρισμού, τα θεματικά πάρκα, οι εγκαταστάσεις πολλαπλών δραστηριοτήτων.
 - Κοινό (Πελάτες): εταιρίες και οργανισμοί ανεξάρτητου αντικειμένου. Προέλευση Κοινού (Πελατών): από την Ελλάδα και το εξωτερικό
 - Συνεργάτες/ Stakeholders: τουριστικές ενώσεις/ επιχειρήσεις, γραφεία special interests, ενώσεις επιχειρηματικές, εμπορικές εταιρίες, δημόσιοι φορείς, αθλητικές εγκαταστάσεις
- Sport Recreation Holidays: Αναφερόμαστε στα ξενοδοχεία και τα λοιπά καταλύματα που έχουν τις προδιαγραφές αθλητικού τουρισμού (π.χ. αλυσίδα Club Med), με προγράμματα animation, με αθλητικές εγκαταστάσεις (όπως γήπεδα τένις και ποδοσφαίρου, πισίνα, κ.α.), με γυμναστές και γυμναστήρια, με spa, με οργανωμένες παραλίες που παρέχονται υπηρεσίες θαλασσίων σπορ και παιχνιδιών παραλίας, με θεματικά πάρκα κοντά (όπως waterpark, adventure park), με sport tourism manager που προγραμματίζει αθλητικά προγράμματα ετήσια, φιλοξενία ερασιτεχνικών και επαγγελματικών ομάδων / γκρουπ, που

φροντίζει ώστε να υποστηρίζει σε σταθερή βάση η ξενοδοχειακή επιχείρηση αθλητικές εκδηλώσεις που γίνονται στην ευρύτερη περιοχή.

- Sport Leisure Holidays for Groups with Special Treatment: Προσαρμοσμένα Προγράμματα Αναψυχής και Αθλητικού Τουρισμού για άτομα με αναπηρίες και για ηλικιωμένους. Πρόκειται για προγράμματα αθλητικού τουρισμού που έχουν τις απαραίτητες αλλαγές/ προσαρμογές στις ανάγκες των Α.με.Α και των ηλικιωμένων, όπως χρηστικά μεταφορικά μέσα, προσβασιμότητα καταλύματα, εκπαιδευτές με ειδική τεχνογνωσία, ειδικό αθλητικό εξοπλισμός και φροντίδα από όλο το προσωπικό που παρέχει υπηρεσίες.
 - Κοινό (Πελάτες): οικογένειες, φορείς, ιδιώτες και Α.με.Α. Προέλευση Κοινού (Πελατών): από Ελλάδα και εξωτερικό
 - Συνεργάτες / Stakeholders: τουριστικά γραφεία / επιχειρήσεις, σύλλογοι ΑμεΑ – ηλικιωμένων, δημόσιοι φορείς και προγράμματα, εταιρίες sport recreation, αθλητικές εγκαταστάσεις. (3)

Από τα παραπάνω συνάγεται η ανάγκη ανάδειξης του αθλητικού τουρισμού για τις τοπικές κοινωνίες, με τον εκσυγχρονισμό των υπαρχουσών εγκαταστάσεων, αλλά και τη δημιουργία νέων, όπου αυτό είναι εφικτό, προκειμένου να έρθουν επιπλέον πόροι στις τοπικές κοινωνίες, με συγκεκριμένο στρατηγικό σχεδιασμό και πλάνο, στο θεματικό κομμάτι του αθλητικού τουρισμού, που η τοπική αυτοδιοίκηση έχει την ανάγκη να προβάλει και να στηρίξει.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα που έχουμε ως χώρα, με το μεσογειακό κλίμα, είναι ικανό να φέρει δωδεκάμηνο τουρισμό που θα δημιουργούσε τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάληψη αθλητικών οργανώσεων σε πολλές τοπικές κοινωνίες, είτε στα νησιά, είτε στην ηπειρωτική Ελλάδα, όπου και αθλητές θα διέμεναν στις πόλεις αυτές κατά τη διάρκεια των events, αλλά και θεατές θα συνδύαζαν τις διακοπές τους, με την αθλητική τους ψυχαγωγία. Επιπλέον η διαφήμιση ενός αθλητικού γεγονότος, θα λειτουργούσε πολλαπλασιαστικά για την προβολή της πόλης ή του χωριού, όπου θα έδινε και τις εναλλακτικές επιλογές ανακάλυψής τους. Οι περιφέρειες και οι δήμοι θα πρέπει να καταβάλουν προσπάθεια για τη δημιουργία ενός πλάνου ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού, αφού βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο αυτή τη στιγμή και με δεδομένο ότι

εστιάζεται μέχρι στιγμής, μόνο στην Αθήνα, με την ανάληψη κατά καιρούς, μεγάλων αθλητικών διοργανώσεων και συνεδρίων.

Πολλά παραδείγματα υπάρχουν από τοπικές κοινωνίες που έχουν αρχίσει την ανάπτυξη δράσεων και πρωτοβουλιών για τη δημιουργία branding στον αθλητικό τουρισμό, αφού ευνοούνται τόσο από το φυσικό περιβάλλον, όσο και από τη γεωγραφική τους θέση.

Ενδεικτικά, στην Ήπειρο για παράδειγμα, διοργανώνονται, τόσο στα Γιάννενα κάθε χρόνο, ο παραλίμιος γύρος της Παμβώτιδας με εκατοντάδες δρομείς απ' όλη την Ελλάδα, που φέρνει επιπλέον επισκέπτες για την πόλη, όσο και στον ορεινό όγκο της Ηπείρου, που διοργανώνονται με επιτυχία στα Ζαγόρια ημιμαραθώνιοι ορεινού όγκου, με βαθμό δυσκολίας. Όπως και κωπηλατικοί αγώνες στην Παμβώτιδα, κατά μήκος της λίμνης, κάνοντας την πόλη ευρύτερα γνωστή και σε αυτό το άθλημα. Στο Αμύνταιο της Φλώρινας, με τις τέσσερις λίμνες, γίνεται κανό, αλλά και στο Νυμφαίο, με το κέντρο προστασίας της αρκούδας και του λύκου, κυριαρχούν ο αεροπτερισμός, η ορειβασία, η ποδηλασία και οι περιπατητικές διαδρομές, που φέρνουν επιπλέον έσοδα στην τοπική κοινωνία από τις αθλητικές δράσεις των επισκεπτών.

Η Καλαμάτα με το εξαιρετικό φυσικό περιβάλλον, το ήπιο κλίμα, το πανέμορφο θαλάσσιο μέτωπο, την πεδινή ενδοχώρα και τον επιβλητικό ορεινό όγκο του Ταυγέτου να αγκαλιάζει την πόλη, μπορεί να αναπτύξει τον αθλητικό τουρισμό σε όλες τις μορφές (θαλάσσια αθλήματα, ιστιοπλοΐα, ορειβασία, πεζοπορία, ορεινή και πεδινή ποδηλασία, κλασικός αθλητισμός, αναρρίχηση) υπό την μορφή διοργανώσεων και εκδηλώσεων σε επίπεδο μαζικού αλλά και προπονητικού αθλητισμού, συνδυάζοντας τις διακοπές με την άθληση. Επίσης η εκμετάλλευση του παραλιακού κομματιού της πόλης για θαλάσσια σπορ, μπορεί να φέρει επιπλέον παραθεριστές το καλοκαίρι. Στην Μάνη οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν τοπία που σπάνια συναντάς, πεζοπορίες στο Ακρωτήριο Ταΐναρο ή Κάβο Ματαπάς, το νοτιότερο άκρο της ηπειρωτικής Ελλάδας και της βαλκανικής χερσονήσου, σου αφήνουν εικόνα μοναδική. Πρόκειται για το ακρωτήριο της μεσαίας νότιας χερσονήσου της Πελοποννήσου μεταξύ του Λακωνικού και του Μεσσηνιακού κόλπου. Σε μικρό και απομονωμένο σπήλαιο του Ταινάρου, αναφέρεται η ύπαρξη νεκρομαντείου του Ποσειδώνα ή ψυχοπομπίου τόσο από τον Παισανία, όσο και από τον Πλούταρχο, μοναδική εξόρμηση.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να βρει καινούργιους και καινοτόμους τρόπους ανάπτυξης και ανάδειξης των τοπικών κοινωνιών, για τόνωση της τοπικής οικονομίας, με στρατηγική και όραμα, προκειμένου να προσελκύσει η κάθε πόλη επιπλέον επισκέπτες, που και χρήματα θα αφήσουν σε αυτή και θα την διαφημίσουν χωρίς κόστος. Ένας από αυτούς τους τομείς ανάπτυξης των τοπικών οικονομιών είναι ο αθλητικός τουρισμός που πρέπει να μπει σε προτεραιότητα υποδομών και δράσεων, εφόσον θέλουμε να αναπτυχθούν οι τοπικές κοινωνίες, με τα ίδια τα όπλα που έχουν και μην περιμένοντας μόνο λύσεις στα προβλήματά τους, από το κεντρικό κράτος. (4)

7. ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ CLUSTER ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

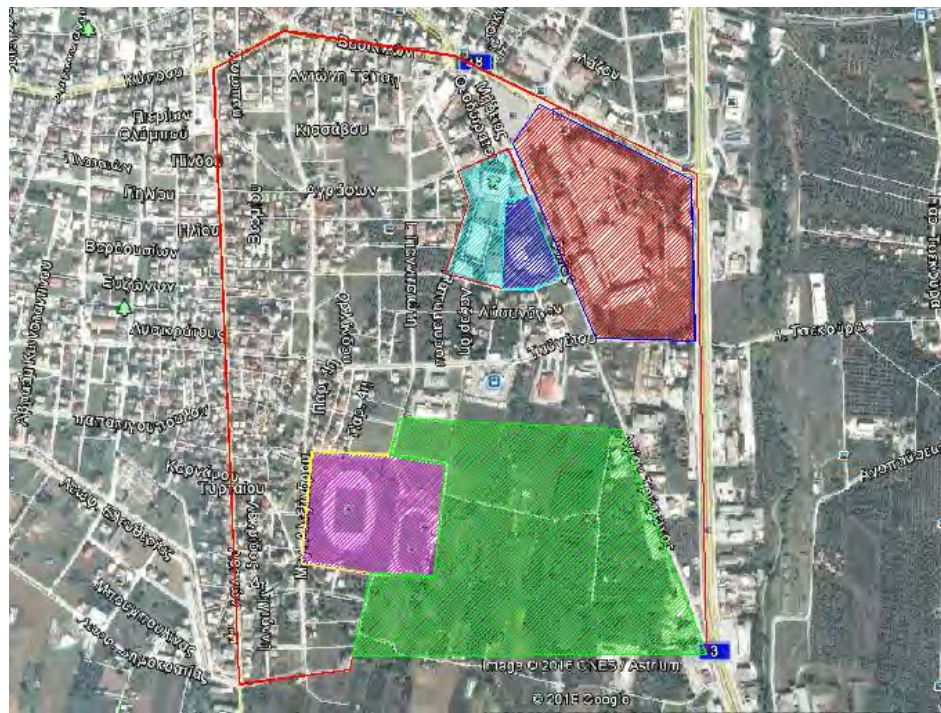
Στην περίπτωση του αθλητικού τουρισμού ένα από τα κίνητρα επίσκεψης είναι οι διάφορες μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις (π.χ Ολυμπιακοί Αγώνες, Παγκόσμιοι και Μεσογειακοί Αγώνες κλπ). Ωστόσο η διοργάνωση τέτοιων εκδηλώσεων θα πρέπει να συνοδεύεται από τις ανάλογες υποδομές που διευκολύνουν τη διαμονή και την ενασχόληση των αθλητών, και μη, επισκεπτών κατά την παραμονή τους στον προορισμό.

Η επέκταση, ανάπτυξη και ολοκλήρωση του υφιστάμενου αθλητικού επικέντρου στο νότιο τμήμα της πόλης Λαμίας, θα μπορούσε να επιτευχθεί με την τροποποίηση του ΓΠΣ της πόλης, έτσι ώστε οι αναξιοποίητες εκτάσεις που αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο με τις χρήσεις γης, να προβλεφθούν, ως ένας σύνθετος πολυχώρος αθλητισμού, ψυχαγωγίας και πολιτισμού και να δημιουργηθεί ένα αυτόνομο ενεργειακά αθλητικό επίκεντρο.

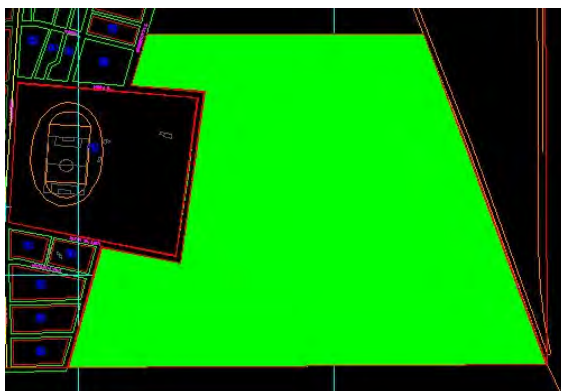
Η αξιοποίηση και αναβάθμιση των υπαρχόντων αθλητικών εγκαταστάσεων σε συνδυασμό με τη δημιουργία του παραπάνω πολυχώρου αθλητισμού και αναψυχής θα δημιουργήσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός αθλητικού επικέντρου (cluster) στο νότιο τμήμα της πόλης της Λαμίας. Στις παρακάτω εικόνες διακρίνεται ο χώρος που μπορεί να αξιοποιηθεί ώστε να γίνουν οι απαραίτητες παρεμβάσεις - εγκαταστάσεις για τη δημιουργία του εν λόγω πολυχώρου.

Οι παρεμβάσεις που προτείνονται να γίνουν είναι οι εξής:

1. Ανέγερση ενός ξενοδοχειακού συγκροτήματος ικανού να φιλοξενήσει τον αριθμό εκείνων των ατόμων ενεργητικής και παθητικής ανάμιξης σε αθλητικές δραστηριότητες όπου η συμμετοχή τους είναι τυχαία ή οργανωμένη και γίνεται για επαγγελματικούς ή ψυχαγωγικούς λόγους, με προϋπόθεση τη μετακίνηση μακριά από τον τόπο διαμονής και εργασίας.

Εικόνα 76

Εικόνα 77

Εικόνα 78

Εικόνα 76-78: Χώρος προς ανάπτυξη αθλητικού επικέντρου (πράσινο χρώμα) Πηγή: Google earth-επεξεργασία autocad

Το συγκεκριμένο ξενοδοχειακό συγκρότημα θα πρέπει να περιλαμβάνει μια σειρά από δραστηριότητες ικανές να καλύψουν τις ανάγκες και των πιο απαιτητικών πελατών.

Κρίνεται συνεπώς απαραίτητη η ανάπτυξη:

- χώρων εστίασης (εστιατόρια) που να καλύπτει ένα ολοκληρωμένο φάσμα γαστρονομικών απολαύσεων. (π.χ fast food, gourmet restaurant, ελληνική και ευρωπαϊκή κουζίνα κλπ).
- χώρος αναψυχής και διασκέδασης (μπαρ, καφετέριες, σινεμά κλπ.)
- Κέντρο Φυσικοθεραπείας και Αποκατάστασης Αθλητικών Κακώσεων δηλαδή ένα οργανωμένο κέντρο φυσικοθεραπείας που να εξειδικεύεται στην αποκατάσταση αθλητικών κακώσεων, μυοσκελετικών προβλημάτων χρόνιων παθήσεων κλπ. με στόχο την γρήγορη και αποτελεσματική θεραπεία των ασθενών και αθλητών.
- Δημιουργία πολυχώρου υψηλής αισθητικής - Spa

Συγκεκριμένα:

- ✓ Club Spa, που αποτελούν την σύγχρονη εξέλιξη των κέντρων άθλησης, με πρωταρχικό σκοπό τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης σε ημερήσια βάση.
- ✓ Day Spa, που αποτελούν τη σύγχρονη εξέλιξη των ιστιτούτων αισθητικής.
- ✓ Destination Spa που παρέχουν υψηλής ποιότητας διαμονή και εξατομικευμένα προγράμματα για την βελτίωση του υγείας και τη διαμόρφωση υγιεινού τρόπου ζωής.
- ✓ Medical Spa που παρέχουν ιατρική περιποίηση και διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό και ιατρικό εξοπλισμό για την αποκατάσταση ή τη θεραπεία διαφόρων παθήσεων.
- ✓ Mineral Springs Spa, οι οποίες συνίστανται σε εγκαταστάσεις που διαθέτουν θερμομεταλλικά νερά ή θαλάσσιο νερό το οποίο χρησιμοποιείται ως βάση για διάφορες θεραπείες (υδροθεραπεία, λουτροθεραπεία, πηλοθεραπεία).
- Δημιουργία Πολυχώρου Άθλησης (Γυμναστήριο)

Το οποίο θα πρέπει να διαθέτει άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό και προηγμένης τεχνολογίας εξοπλισμό. Να παρέχει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, δίνοντας στον καθένα τη δυνατότητα να ακολουθήσει το πρόγραμμα που του ταιριάζει καλύτερα για να βελτιώσει την ποιότητα της σωματικής και ψυχικής του υγείας. Να είναι πλήρως εξοπλισμένο με τελευταίας τεχνολογίας όργανα, μηχανήματα και ελεύθερα βάρη και να προσφέρει τα πιο σύγχρονα προγράμματα εκγύμνασης, εξασφαλίζοντας υψηλής ποιότητας υπηρεσίες fitness.

- Πρότυπο Κέντρο Διατροφής που να στοχεύει στην προαγωγή της υγιεινής διατροφής τόσο των αθλητών όσο και αυτών που επιθυμούν να ακολουθήσουν ένα πιο υγιεινό τρόπο διατροφής.
 - Πολυκατάστημα Αθλητικού εξοπλισμού, στο οποίο θα λειτουργεί και εργαστήριο διαφημιστικών αντικειμένων και δώρων που θα προάγουν το πνεύμα του αθλητισμού.
 - Αθλητικό μουσείο, στο οποίο να εκτίθενται η ιστορία, τα έπαθλα και οι διακρίσεις των αθλητικών σωματείων του Νομού Φθιώτιδας.
 - Συνεδριακό κέντρο που να καλύπτει τις ανάγκες συνεδρίων και άλλων συναφών εκθεσιακών, πολιτιστικών, εμπορικών εκδηλώσεων.
 - Πολυχώροι αθλητικών σωματείων που να περιλαμβάνουν τόσο τα γραφεία των συλλόγων όσο και ειδικά διαμορφωμένους χώρους για την ανάπτυξη των ακαδημιών που εκπροσωπούν.
 - Παιδότοπο ειδικά διαμορφωμένο για τη δημιουργική απασχόληση και διασκέδαση των παιδιών. Δηλαδή έναν άνετο και όμορφο πολυχώρο, για να παίζουν με ασφάλεια τα παιδιά ώστε να χαλαρώνουν οι γονείς και οι συνοδοί τους. Η ασφάλεια στο χώρο αυτό θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τα πρότυπα του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ), ενώ όλες οι παιχνιδοκατασκευές να πληρούν τις προϋποθέσεις και τα πρότυπα της Ε.Ε.
2. Πάρκο Αθλητισμού και αναψυχής το οποίο να περιλαμβάνει και ειδικά όργανα άθλησης εξωτερικού χώρου, ώστε οι πολίτες να μπορούν εκτός από τον περίπατό τους ελεύθερα να γυμνάζονται στον χώρο αυτό.

3. Κέντρο ιππασίας το οποίο να περιλαμβάνει μια σύγχρονη σχολή ιππασίας που να λειτουργεί με ευρωπαϊκά πρότυπα για μαθήματα ιππασίας, αθλητική ιππασία, ελεύθερη ιππασία, θεραπευτική ιππασία και πολλές δραστηριότητες με κέντρο τα άλογα και τη φύση.
4. Κέντρο σκοποβολής. Η σκοποβολή είναι πλούσια σε αγωνίσματα, με την πλειοψηφία τους να είναι Ολυμπιακά και εκπροσωπούνται ιεραρχικά από διεθνείς ομοσπονδίες. Η σύγχρονη πλέον αγωνιστική σκοποβολή χωρίζεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες και παράλληλα σε δύο μεγάλες ομοσπονδίες. Η τοξοβολία εκπροσωπείται από την Ελληνική Φίλαθλο Ομοσπονδία Τοξοβολίας (Ε.Φ.Ο.Τ.) ενώ τα αεροβόλα και πυροβόλα όπλα από την Σκοπευτική Ομοσπονδία Ελλάδος (ΣΚ.Ο.Ε.).
5. Χώρους στάθμευσης οχημάτων Είναι λογικό ο συγκεκριμένος πολυχώρος να χρήζει της δημιουργίας ενός τέτοιου χώρου στάθμευσης ικανού μεγέθους ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει τον μεγάλο φόρτο οχημάτων που θα προκύψει.

Για την αντιμετώπιση των αυξημένων ενεργειακών αναγκών και τη μείωση του κόστους λειτουργίας του επικέντρου θα πρέπει να είναι ενεργειακά αυτόνομο αξιοποιώντας τις φυσικές πηγές ενέργειας (αβαθή Γεωθερμία και Ήλιος) ώστε να επιτυγχάνεται η μείωση των εκπομπών διοξειδίου. Το Γεωθερμικό Σύστημα θα συμβάλλει στην κάλυψη του μεγαλύτερου τμήματος του φορτίου:

- Θέρμανσης
- Ψύξης
- Παραγωγής θερμού νερού κατασκευάζοντας έναν οριζόντιο Γεωθερμικό εναλλάκτη.

Το σύστημα, στηρίζεται στην εκμετάλλευση του σταθερού θερμικού πεδίου του υπεδάφους. Το παρόν σύστημα θα συνδυασθεί και με κεντρικό ηλιακό σύστημα που θα τοποθετηθεί στην οροφή του κτιρίου, ενώ επίσης θα τοποθετηθούν φωτοβολταϊκά πάνελ. Ο συνδυασμός των δύο ανωτέρω συστημάτων αναμένεται να μειώσει την ετήσια λειτουργική δαπάνη θέρμανσης- ψύξης, σε σύγκριση με τα συνήθη συμβατικά συστήματα.

Επίσης ο πολυχώρος μπορεί να τροφοδοτείται με ενέργεια, η οποία να παράγεται από ανεμογεννήτριες. Το ηλεκτρικό ρεύμα από τον άνεμο και τον ήλιο θα εισέρχεται στον χώρο και θα αξιοποιείται για τον κλιματισμό, αλλά και γενικά για κάθε ανάγκη.

Τέλος να αναφέρουμε ότι ένα επιτυχημένο cluster, θα συνεισφέρει :

- I. Στην δημιουργία, λειτουργία, συντήρηση των αθλητικών κέντρων, γηπέδων, γυμναστηρίων, κολυμβητηρίων κ.λ.π. αθλητικών εγκαταστάσεων καθώς και στην ανέγερση νέων .
- II. Στην ανάπτυξη μαζικού, μαθητικού, σωματειακού αθλητισμού και γενικά κάθε μορφή άθλησης για τη διατήρηση της αθλητικής παράδοσης της περιοχής μας και του Δήμου μας.
- III. Στην καλλιέργεια των αθλητικών ιδεών και στη διάδοση του αθλητικού πνεύματος σε όλους τους δημότες.
- IV. Στη συμβολή στην οργανωμένη και επιστημονική αναβάθμιση της γνώσης για τον αθλητισμό και τα διάφορα αγωνίσματα, με τη διοργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων, αθλητικών ακαδημιών κ.λ.π.
- V. Στη συνεργασία με τους αθλητικούς φορείς (σωματεία - ενώσεις κ.λ.π.) για την ανάπτυξη και την πρόοδο του αθλητισμού.
- VI. Στη δημιουργία δυνατοτήτων ανάπτυξης αθλητικού τουρισμού, σε συνεργασία με τους κρατικούς φορείς κ.λ.π.
- VII. Στη λειτουργία επιτροπών για την αξιοποίηση κάθε δυνατότητας ανάπτυξης του αθλητισμού. (5)

8. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ CLUSTER ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Για την επίτευξη ενός τέτοιου εγχειρήματος θα πρέπει να βρεθούν και οι ανάλογες πηγές χρηματοδότησης. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι:

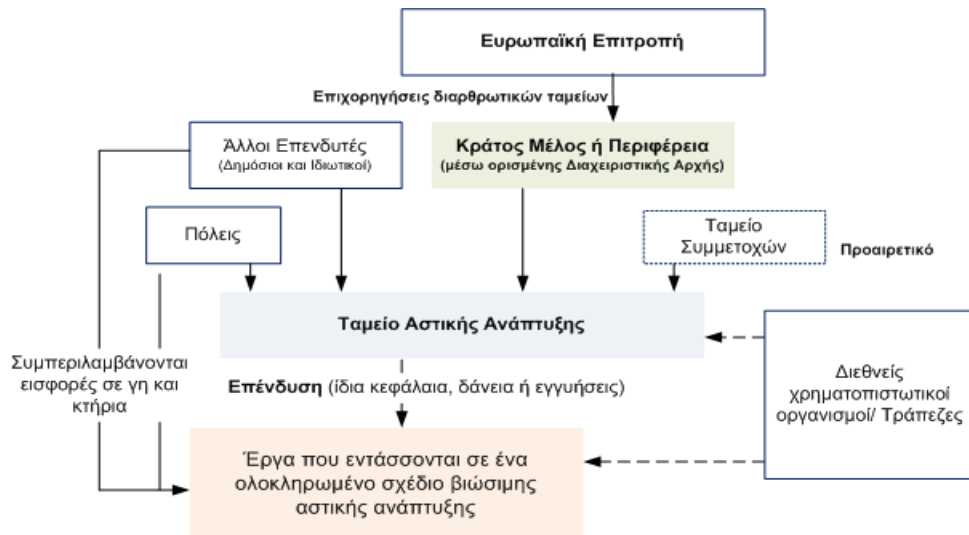
1. Χρηματοδότηση μέσω Ευρωπαϊκών προγραμμάτων (JESSICA)
2. Ιδιωτική Πρωτοβουλία

Το καθένα από αυτά αναλύεται παρακάτω.

8.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕΣΩ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (JESSICA)

JESSICA είναι το Αγγλικό ακρωνύμιο της πρωτοβουλίας “Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas” (Κοινή Ευρωπαϊκή υποστήριξη για βιώσιμες επενδύσεις σε αστικές περιοχές). Η πρωτοβουλία αυτή αναπτύσσεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), σε συνεργασία με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB).

Μέσω των νέων διαδικασιών, παρέχεται στα κράτη μέλη η ευχέρεια να χρησιμοποιήσουν μέρος των μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων που λαμβάνουν από την ΕΕ μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, για να επενδύουν, υπό μορφή επιστρεπτέων χρηματοδοτήσεων, σε έργα που εντάσσονται στο πλαίσιο ολοκληρωμένων σχεδίων για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι επενδύσεις αυτές, μπορούν να έχουν τη μορφή ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή/και εγγυήσεων, πραγματοποιούνται μέσω Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης και, εάν είναι απαραίτητο μέσω Ταμείων Χαρτοφυλακίου.

Η πρωτοβουλία JESSICA δεν αποτελεί νέα πηγή χρηματοδοτήσεων για τα κράτη μέλη. Αποτελεί ένα νέο μέσο αξιοποίησης των υφιστάμενων επιχορηγήσεων των διαρθρωτικών ταμείων για τη στήριξη σχεδίων αστικής ανάπτυξης.

Παρακάτω παρατίθενται οι μορφές που μπορεί να λάβει η συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την υλοποίηση έργων, που θα επιλεγούν, για να χρηματοδοτηθούν από το χρηματοδοτικό εργαλείο JESSICA.

- Συνεργασίες Δημόσιων Φορέων με Ιδιωτικούς Φορείς

Η συνεργασία δημόσιων φορέων με ιδιωτικούς φορείς για την υλοποίηση έργων αστικής ανάπτυξης στο πλαίσιο του JESSICA μπορεί να λάβει μία από τις παρακάτω μορφές:

- Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) είναι συνεργασίες μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων με αντικείμενο την εκτέλεση ενός έργου ή την παροχή μιας υπηρεσίας. Η επιλογή του ιδιωτικού φορέα που θα συμπράξει με το δημόσιο φορέα γίνεται κατά κανόνα μετά από δημόσιο διαγωνισμό.

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα διέπονται από το ν. 3389/2005. Σύμφωνα με το νόμο αυτό, ως δημόσιοι φορείς νοούνται το Δημόσιο, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), οι Περιφερειακές

Ενώσεις Δήμων (πρώην Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων), τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στους ανωτέρω φορείς ή σε άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρείες (λ.χ. θυγατρικές) που ελέγχονται πλήρως από τους ως άνω δημόσιους φορείς. Ως ιδιωτικοί φορείς νοούνται τα νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα.

Για την πραγματοποίηση μιας Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, ο δημόσιος φορέας συμβάλλεται με τον ιδιωτικό φορέα μέσω μίας ανώνυμης εταιρείας ειδικού σκοπού με έδρα την Ελλάδα («Εταιρεία Ειδικού Σκοπού»), την οποία συστήνει ο ιδιωτικός φορέας αποκλειστικά για την επίτευξη των σκοπών της Σύμπραξης («Σύμβαση Σύμπραξης»). Ο ιδιωτικός φορέας αναλαμβάνει κυρίως τη μελέτη, τη χρηματοδότηση, την κατασκευή, τη λειτουργία και την εκμετάλλευση των δημόσιων εγκαταστάσεων και υποδομών και μέρος των κινδύνων, που συνδέονται με την δραστηριότητα αυτή, επιδιώκοντας παράλληλα ένα εύλογο κέρδος.

Στην εκμετάλλευση του αντικειμένου της Σύμπραξης μπορεί να συμμετέχει και ο δημόσιος φορέας. Οι σχέσεις του δημόσιου και του ιδιωτικού φορέα διέπονται από τους όρους της Σύμβασης Σύμπραξης και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Ειδικώς, ως προς την χρηματοδότηση, που αποτελεί βασικό παράγοντα για την επιτυχία των σκοπών της Σύμπραξης, ισχύουν τα ακόλουθα: Η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού φέρει την ευθύνη και τον κίνδυνο της χρηματοδότησης που απαιτείται για την προσήκουσα εκπλήρωση των υποχρεώσεών της, που απορρέουν από τη Σύμβαση Σύμπραξης ή/και τα Παρεπόμενα Σύμφωνα. Η χρηματοδότηση αυτή περιλαμβάνει ιδίως τα ίδια και δανειακά κεφάλαια που εξασφαλίζει η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού, τις αναγκαίες για την παροχή τους εξασφαλίσεις και τους πόρους από την εκμετάλλευση του αντικειμένου της Σύμπραξης. Στην χρηματοδότηση της εκτέλεσης του έργου (που συνιστά το αντικείμενο της Σύμβασης Σύμπραξης) μπορεί να συμμετέχει σε χρήμα ή σε είδος και ο δημόσιος φορέας. Η συμμετοχή του δημόσιου φορέα μπορεί να έχει τη μορφή ανταλλαγμάτων προς τον ιδιωτικό φορέα, όπως ενδεικτικά είναι η παραχώρηση ακινήτων κατά χρήση (εν όλω

ή εν μέρει), η παραχώρηση εμπράγματων δικαιωμάτων επί ακινήτων (λ.χ. κυριότητα, επικαρπία, δουλείες) και η εκχώρηση δικαιωμάτων εκμετάλλευσης του έργου. Τα παραπάνω δικαιώματα που παρέχονται στην Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δεν μπορεί να εκτείνονται και στο διάστημα που ακολουθεί μετά τη λήξη της Σύμβασης Σύμπραξης.

Δυο βασικές κατηγορίες έργων που δύναται να υλοποιηθούν μέσω ΣΔΙΤ είναι οι ακόλουθες:

A. Ανταποδοτικά έργα ΣΔΙΤ

Πρόκειται για έργα ή υπηρεσίες για τα οποία υπάρχει το στοιχείο της εμπορικής εκμετάλλευσης και οι ιδιωτικοί φορείς, αναλαμβάνουν, πέρα από τη χρηματοδότηση, το σχεδιασμό, την κατασκευή και τη συντήρησή του έργου, την εκμετάλλευσή του.

B. Έργα κοινωνικών υποδομών με πληρωμές διαθεσιμότητας. (Μη ανταποδοτικά)

Πρόκειται για έργα ή υπηρεσίες, στις οποίες δεν υπάρχει ή δεν επαρκεί το στοιχείο της εμπορικής εκμετάλλευσης για τους ιδιωτικούς φορείς. Ο ιδιωτικός φορέας που αναλαμβάνει την υλοποίησή των έργων αποπληρώνεται απ' ευθείας από το δημόσιο φορέα, σε βάθος χρόνου μετά την έναρξη λειτουργίας, βάσει προκαθορισμένων προδιαγραφών αποτελέσματος.

I. Κυριότητα του δημόσιου φορέα επί των εγκαταστάσεων.

Η κατασκευή των εγκαταστάσεων γίνεται από τον ιδιωτικό φορέα (οι εργασίες μπορεί να αφορούν και ήδη υφιστάμενες εγκαταστάσεις). Ο ιδιωτικός φορέας δεν αποκτά την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων.

Η επιστροφή των κεφαλαίων, που έχει διαθέσει ο ιδιωτικός φορέας στο στάδιο της κατασκευής και η ανάγκη κάλυψης του επιχειρηματικού

κέρδους εξασφαλίζεται μέσω των τακτικών καταβολών του δημόσιου φορέα.

Στο πλαίσιο του μοντέλου αυτού μπορεί να συμφωνηθεί παράλληλα με τις τακτικές καταβολές και η από μέρους του δημόσιου φορέα παραχώρηση προς την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού του δικαιώματος εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων εν όλο ή εν μέρει.

II. Κυριότητα ιδιωτικού φορέα κατά τη διάρκεια της Σύμπραξης– Μίσθωση των εγκαταστάσεων στο δημόσιο φορέα.

Η κατασκευή των εγκαταστάσεων γίνεται από τον ιδιωτικό φορέα. Η κυριότητα επί των εγκαταστάσεων ανήκει στον ιδιωτικό φορέα κατά τη διάρκεια της Σύμπραξης.

Το δικαίωμα χρήσης και εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων ανήκει στο δημόσιο φορέα, ο οποίος καταβάλλει, ως συμβατικό αντάλλαγμα, είτε σε τακτικά προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα συγκεκριμένα ποσά στον ιδιωτικό φορέα εν είδη χρηματοδοτικής μίσθωσης, είτε απλώς μίσθωμα το οποίο δεν αποτελεί τμήμα του τιμήματος αγοράς των εγκαταστάσεων, αλλά καλύπτει μόνον τις δαπάνες λειτουργίας και την αμοιβή του ιδιωτικού φορέα για το στάδιο της κατασκευής. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η καταβολή του μισθώματος δεν αποτελεί επιστροφή των επενδύσεων που έχει κάνει ο ιδιωτικός φορέας.

Ο ιδιωτικός φορέας δε μεταβιβάζει αυτομάτως την κυριότητα στο δημόσιο φορέα στο τέλος της Σύμπραξης, αλλά μόνον μετά την καταβολή ενός επιπλέον αντιτίμου, το ύψος του οποίου θα έχει προβλεφθεί στη Σύμβαση Σύμπραξης.

III. Ανάθεση της διαχείρισης στον ιδιωτικό φορέα.

Στο μοντέλο αυτό περιορίζεται σημαντικά ο ρόλος του ιδιωτικού φορέα. Οι εγκαταστάσεις υφίστανται ήδη και ανήκουν στον δημόσιο φορέα. Ο ιδιωτικός φορέας δεν αναλαμβάνει εργασίες μεγάλης έκτασης επί των εγκαταστάσεων.

Ο ιδιωτικός φορέας αναλαμβάνει την διαχείριση των εγκαταστάσεων και τη λειτουργία αυτών με σκοπό την παροχή δημοσίων υπηρεσιών.

Ο δημόσιος φορέας έχει το δικαίωμα εκμετάλλευσης και διάθεσης των προϊόντων– υπηρεσιών, που δημιουργούνται από την διαχείριση των εγκαταστάσεων και την ευθύνη για την παροχή των δημοσίων υπηρεσιών.

Ο ιδιωτικός φορέας αμείβεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τον δημόσιο φορέα. Το ύψος των καταβολών του δημόσιου φορέα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποτελεσματικότητα των εργασιών του ιδιωτικού φορέα.

IV. Παραχώρηση της λειτουργίας στον ιδιωτικό φορέα

Ο ιδιωτικός φορέας αναλαμβάνει την κατασκευή των εγκαταστάσεων και τη λειτουργία αυτών με σκοπό την παροχή υπηρεσιών ή μόνο την κατασκευή έργου.

Το προϊόν της διαχείρισης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων δεν προορίζεται για τον δημόσιο φορέα, αλλά για τρίτους χρήστες του έργου και των δημοσίων υπηρεσιών.

Η Σύμβαση Σύμπραξης περιλαμβάνει ρυθμίσεις που δίνουν το δικαίωμα στον ιδιωτικό φορέα να διαχειρίζεται το αντικείμενο της Σύμπραξης με σκοπό να διαθέσει σε τρίτους τα προϊόντα της διαχείρισης αυτής. (6)

8.2 ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Θα ήταν σοβαρή παράλειψη να μην αναφέρουμε τις σημαντικές αλλαγές που αναγνωρίζονται στην εμπλοκή του μεγάλου ιδιωτικού κεφαλαίου στην ανάπτυξη του αστικού χώρου όσον αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις στην ανάπτυξη προγραμμάτων αστικής ανάπτυξης. Παρατηρείται μια κλιμακούμενη εμφάνιση των μεγάλων ιδιωτικών εταιριών (κατασκευαστικό κεφάλαιο, αναπτυξιακό κεφάλαιο, εμπορικό κεφάλαιο) το οποίο εμπλέκεται σε πρωτοβουλίες ανάπτυξης.

Στα τέλη της δεκαετίας του '80 είχε ξεκινήσει μια νέα εποχή στην ελληνική αγορά των ακινήτων, η οποία με επίκεντρο την Αθήνα, φαίνεται σήμερα να βρίσκεται στην ακμή της. Κύριο χαρακτηριστικό της ή ανάπτυξη όλο και μεγαλύτερων και περισσότερο φιλόδοξων κτιριακών έργων που χρηματοδοτεί, κατασκευάζει και εκμεταλλεύεται ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας με στόχο να καλύψει τις ανάγκες, ή καλύτερα τη ζήτηση, του συνεχώς διευρυνόμενου τριτογενούς τομέα της ελληνικής οικονομίας για νέους, σύγχρονους, χώρους εργασίας, ψυχαγωγίας και εμπορίου.

Ο ιδιωτικός κατασκευαστικός κλάδος, έχει επεκταθεί εδώ και χρόνια από την απλή αντιπαροχή της πολυκατοικίας, σε συνθετότερες μορφές ανάπτυξης και εκμετάλλευσης μεγαλύτερων και πολυπλοκότερων ακινήτων, με αξιοσημείωτη και συνεχιζόμενη δυναμική.

Οι μορφές αυτές επένδυσης ιδιωτικού κεφαλαίου δίνουν έμφαση στην προσδοκία γρήγορης οικονομικής απόδοσης. Οι ωφέλειες όμως είτε δεν πραγματοποιούνται, είτε δεν καταγράφονται επαρκώς, ή ακόμα περισσότερο δεν επηρεάζουν θετικά το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο οι επενδύσεις λαμβάνουν χώρα.

Τι σημαίνουν όμως όλα αυτά, στον βαθμό που οι επενδύσεις του ιδιωτικού κεφαλαίου συνιστούν ένα βασικό δομικό χαρακτηριστικό στην ανάπτυξη του αστικού χώρου. Η ανάπτυξη τέτοιων έργων εισαγάγουν μια εντελώς νέα κλίμακα αξιών την ακίνητη περιουσία και επιπρόσθετα επηρεάζουν την βιωσιμότητα των υφισταμένων τοπικών αγορών γης.

Στην Ελλάδα αλλά και στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες οι επενδύσεις ιδιωτικού κεφαλαίου λαμβάνουν χώρα σε θεσμικό και νομοθετικό κενό. Ακόμα περισσότερο, πολλά παραδείγματα δείχνουν ότι οι πρακτικές ελέγχου που υιοθετούνται βασίζονται κυρίως στον φυσικό σχεδιασμό και σε μέτρα ελέγχου της ανάπτυξης. (7)

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

Αίσωπος Ι., Σημαιοφορίδης Γ., «Από τη μητρόπολη στη μετάπολη», Το Βήμα, 7 Δεκεμβρίου 1997, www.tovima.gr

Αραβαντινός Α., Πολεοδομικός σχεδιασμός: Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου, Συμμετρία, Αθήνα 2007

Αυγερινού Β., Μεταξάς Θ., «Ανταγωνιστικότητα και μάρκετινγκ της πόλης: Η περίπτωση των ολυμπιακών αγώνων ως ‘mega’ γεγονότα», Σειρά ερευνητικών εργασιών (σελ. 375- 406) στο πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Δεκέμβριος 2004

Βαΐου Ν., Μαντούβαλου Μ., Μαυρίδου Μ., «Αθήνα 2004 – Στα μονοπάτια της παγκοσμιοποίησης;», Γεωγραφίες, Τεύχος 7, 2004

Βρυχέα Α., 2004, “Χωρικές συγκρούσεις σε ασύμβατες διαδρομές. Σκέψεις με αφορμή εμπειρίες αντιστάσεων στα προσφυγικά της Λεωφόρου Αλεξάνδρας”, στο Γεωγραφίες, τεύχος 7, 2004

Beriatos E., Gospodini, A. (2004) ‘Glocalizing Urban Landscapes - Athens and the 2004 Olympics’, in *Cities* 21(3): 187-202.

Beriatos, E., (2006), ‘Athens: The transformation of a Mediterranean metropolis: problems and perspectives after Olympics 2004’, paper presented at the 42nd ISoCaRP International Congress, Istanbul, 14-18 Sept. 2006.

Brenner Neil, Theodore Nik, *Cities and the Geographies of “Actually Existing Neoliberalism”* July 2002

Γεωργαντζή μ., Κατσαμπή Κ., «Η οδός Πειραιώς», προπτυχιακή εργασία ΕΜΠ στο μάθημα Πολεοδομία 1, 2006-2007

Γοσποδίνη Α., Εισήγηση στα πρακτικά του ΙΣΤΑΜΕ με θέμα «Αστικό περιβάλλον και νέα πόλη», 5 Ιουνίου 2007

Ασπα Γοσποδίνη, *Μεταβιομηχανικές Οικονομίες και Χωρικοί Μετασχηματισμοί των πόλεων: Αναλύοντας τη μετα-Ολυμπιακή Αθήνα*, 2008

Γοσποδίνη Α., Μπιεράτος Μ., *Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη*, Κριτική, Αθήνα 2006

Γοσποδίνη, Α. (2006β), *Σκιαγραφώντας, ερμηνεύοντας και ταξινομώντας τα νέα αστικά τοπία της μεταβιομηχανικής πόλης*, στο Α. Γοσποδίνη και Η. Μπεριάτος, *Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική: 27-50.

Gospodini, A. (2001), ‘Urban Waterfront Redevelopment in Greek Cities: A framework of redesigning space’, *Cities*, 18(5): 285-296.

- Gospodini, A. (2006α), 'Portraying, Classifying and Understanding the emerging landscapes in the post-industrial city', *Cities* 23(5): 311-330.
- Hutton, Th. A. (2004a), 'Post-industrialism, Post-modernism and the Reproduction of Vancouver's Central Area: Retheorising the 21st -century City', *Urban Studies* 41(10): 1953-1982.
- Hutton, Th.A. (2004b), 'The new Economy of the Inner City', *Cities*, 21(2): 89-108
- Καραχάλης Ν., «Η δημιουργία και διαχείριση πολιτιστικών τουριστικών περιοχών σε πόλεις μεσαίου μεγέθους: Ευρωπαϊκή εμπειρία και βέλτιστες πρακτικές», Καβάλα, 24-25 Νοεμβρίου 2006
- Καρύδης Δ., Τα επτά βιβλία της πολεοδομίας, Παπασωτηρίου, Αθήνα 2008
- Μαντούβαλου Μ., Μαυρίδου Μ., Σχεδιασμός, Αστικές πολιτικές και οι πόλεις – Η Ελλάδα και το Παγκόσμιο, ΕΜΠ, Αθήνα 2006
- Mommas, H., (2004), 'Cultural Clusters and the Post-industrial City: Towards the Remapping of Urban Cultural Policy', *Urban Studies* 41(3): 507-532.
- Σαμπροβαλάκη Νίκη, Η δημιουργία clusters στο τοπίο της μεταβιομηχανικής πόλης- Παραδείγματα από την Ευρώπη και την Ελλάδα, 2009
- «Οδηγός Τουρισμού της Υπαίθρου για τους Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα 2008

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://www.notospres.gr/article.php?id=21327>

<http://www.sitia.gr/municipality/dao/dimotikos-athlitikos-organismos.html>

<http://www.jessicafund.gr/>

<http://www.srcosmos.gr/srcosmos/showpub.aspx?aa=6390>